

NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TANDHEELKUNDE

BIBLIOTHEEK- EN MUSEUMCOMMISSIE

Sinds de vorige opgave heeft de Commissie in dank ontvangen:

Van den Heer Th. E. de Jonge Cohen te Amsterdam:

Dr. H. Eidmann. Die Entwicklungsgeschichte der Zähne des Menschen. Berlin 1923.

Publicaties van den Heer de Jonge Cohen in 6 separaat-afdrucken uit verschillende tijdschriften.

Van den Heer J. Sanders Ezn. te Amsterdam:

De Tandheelkundige Raadgever of verpleging der tanden voor grooten en kleinen. Naar het Duitsch van Sol. Dentitiae en Jose Crochetos. Utrecht 1896.

Van den Heer A. Herckenrath te 's Gravenhage:

Handelingen van het Ned. Tandheelk. Genootschap. 3e serie (1896—1900). 1e en 2e aflevering.

Van Dr. F. Watry te Brussel:

2 publicaties van Dr. Watry in „Anvers-Médical”, 1925.

Van Prof. Dr. Chr. Bruhn te Düsseldorf. Handbuch der Zahnheilkunde. Dritter Band. Zahnärztliche Prothetik. München 1924.

Van den heer E. H. Heddema te Amsterdam:

E. H. Heddema. Der Zusammenhang von Veränderungen des Zahnfleischwalles und Veränderungen in den tieferen Teilen des Paradentiums mit besondere Berücksichtigung der Alveolarpyorrhoe. Inaug. Diss.

Van den Heer J. S. Bruske te Amsterdam:

Dr. J. S. Bruske. Tandheelkundige verzorging van de massa en

haar beteekenis voor de volksgezondheid. Sep.-afdruk van het Ned. Tijdschr. voor Geneeskunde 1927. 1e helft Nr. 16.

Van den Heer H. Loeb te Amsterdam:

Dental Cosmos 1919 Mei, Juni, Juli, Sept., Oct., Dec. 1921 Maart.

Van den Heer S. F. Göttlich te Amsterdam:

A. Hopewell-Smith, Dental Microscopy. Second Edition 1899.

Van de Rotterdamsche Tandheelk. Vereeniging:

Een gedenkboek: „In Memoriam Leopold Frank.”

Ook kon de Commissie eenige nieuwe werken aanschaffen, waarvan de titels hier volgen:

F. Nidergang. Les Maladies de la Bouche en clientèle. Paris 1926.

Dr. B. Gottlieb. Schmutzpyorrhoe, Paradentalpyorrhoe und Alveolarpyorrhoe 1925.

Dr. L. Köhler. Die Elemente der Klinischen Prothetik. 1926.

Dr. Steiner. Praktikum der Zahnärztliche Chirurgie. 1926.

Deutsche Zahnheilkunde. Heft 66. Wissen und Können. Ein Band zu Ehren von Alfred Gysi.

J. L. F. Appleton D.D. Bacterial Infection with special reference to dental practice. Londen 1926.

Dr. med. A. Cieszynski. Zahnärztliche Röntgenologie. 1926.

Truman W. Brophy. Cleft Lip and Palate. Chicago 1923.

Dr. Euler und Dr. Meyer. Pathohistologie der Zähne. München 1927.

Dr. med. dent. H. Rebel. Die Erkrankungen des Milchgebisses mit Einschluss der Dentitionsanomalien. 1926.

Dr. med. dent. M. Lewin. Die Jacketkrone. Berlin 1917.

De collegae, die boeken of tijdschriften van de bibliotheek ter leen. ontvangen hebben, worden vriendelijk verzocht deze zoo spoedig mogelijk terug te zenden. Aanvragen tot uitleening ontvangt alleen

H. KATTENBURG, Amsterdam.

Willemsparkweg 193.

KORT VERSLAG VAN DEN D. B. VERGADERING OP 11 MEI 1927
TE UTRECHT GEHOUDEN.

Agenda:

1. Ingekomen stukken.
2. Prae-advies op amendementen der afdeelingen. (Zie bijlage).
3. Ongevallen polis.
4. Vaststelling programma H. B. vergadering.

1. *Ingekomen stukken:*

De belangrijkste ingekomen stukken waren:

- a. Jaarverslagen van de afdeelingen.
Besloten deze te laten circuleeren bij de leden van het D. B.
- b. Schrijven van Mej. Bekkers uit Nijmegen over het Zfs. aldaar.
Aan Mej. B. bericht gezonden, dat voorzitter of secretaris haar gaarne voor een onderhoud zullen ontvangen.
- c. Rapport schooltandverzorging III.
Zal bij de leden v. het D. B. circuleeren en op een volgende D. B. vergadering besproken worden.
- d. Correspondentie met collega Nieveen te Oldenzaal over het Ziekenfonds aldaar.
- e. Maandstaat van het Zfs. te Veendam.
- f. Verslag van het bureau voor waarneming en assistentie en het archief.
- g. Brief collega Frenkel over advertentie in het adresboek.
Verwezen naar het A. T. V. bestuur.
- h. Brief van collega Schreuder uit den Helder over het Zfs. aldaar.
- i. Correspondentie met het Zfs. te Vlissingen.
- j. Jaarverslag v. d. Commissie tot uitgifte van het jaarboekje.

2. *Prae-advies op amendementen der afdeelingen.*

Het D. B. keurt het prae-advies goed en besluit de amendementen der afdeelingen met het prae-advies op te nemen in het Juni-nummer van het Tijdschrift voor Tandheelkunde.

3. *Ongevallen-polis.*

Op voorstel van collega E. v. d. Molen zal nog voor het laatst getracht worden blijvende invaliditeit uit ziekte in de polis opgenomen te krijgen.

De verdere polisvoorwaarden werden goedgekeurd.

4. *Vaststelling H. B.-vergadering.*

Werd besloten de H. B. vergadering te houden op Zaterdag 28 Mei te Amsterdam ter voorbereiding agenda der alg. vergadering te Groningen.

J. A. SALOMONS,

Secretaris.

KORT VERSLAG VAN DE D. B. VERGADERING OP 15 JUNI 1927,
TE UTRECHT GEHOUDEN.

Agenda.

1. Ingekomen stukken.
2. Rapport schooltandverzorging III.
3. Regeling jaarvergadering te Groningen.

1. *Ingekomenstukken.*

- a. brief collega Klosters over Ziekenfonds te Koevorden.
— Maatschappij contract aanvaard. — f 1 per ingeschreven lid).
- b. brief afdeling Overijssel over corresponderende leden ziekenfondscommissie.
- c. brief collega Homan uit Zürich over geschil met het gemeentebestuur te Arnhem. Bericht dat het niet op den weg der Mij. ligt zich hierin te mengen.
- d. brief afdeling Gelderland over advertentie van den arts Nederlof in „het Leven”.
Bericht dat de Heer Nederlof lid van de Mij. v. Geneeskunst is, zoodat deze kwestie daar thuis hoort en niet bij ons.
- e. brief collega uit Vlaardingen met klacht tegen een tandheelkundige.
Doorgezonden aan den Hoofd-Inspecteur v. d. Volksgezondheid te 's-Gravenhage.
- f. Correspondentie met de Directeur der G. G. D. te Maas-tricht over invoering schooltandverzorging.
- g. brief Zfs. Laren met verzoek om inlichtingen.
- h. brief Zfs. Haarlemmermeer met verzoek om een onderhoud.
- i. brief van collega Backer Dirks over de ongevallen polis.
Het D.B. is het met het schrijven van den Heer Backer Dirks niet eens. — De secretaris zal hem dit berichten.

2. *Rapport Schooltandverzorging III.*

Daar de meerderheid van het D. B. zich niet met het rapport kon vereenigen werd besloten collega v. Andel uit te noodigen op de volgende D. B. vergadering het rapport nader te komen bespreken.

3. *Regeling jaarvergadering.*

Collega E. v. d. Molen doet nadere mededeelingen over de jaarvergadering.

J. A. SALOMONS,
Secretaris.

STEUN-ORGAAN.

Ontvangen:

Saldo jubileum-commissie	f 26.33
Van pakjesdrager	f 0.11

J. VISSER.

JAARVERSLAG 1926/1927.

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heeren,

Wederom is onze Maatschappij een jaar ouder geworden en neem ik het woord om U in een kort bestek verslag uit te brengen over het afgelopen verenigingsjaar.

Vooruitlopende op het ontwerp Statuten en Huishoudelijke Reglement, dat hedenavond aan Uwe goedkeuring zal worden onderworpen, heeft het Hoofdbestuur gemeend reeds dit afgelopen jaar een meer gecentraliseerde werkwijze in de Maatschappij te moeten invoeren. Daartoe werd op de Hoofdbestuursvergadering in September 1926 gehouden het Dagelijksch Bestuur uitgebreid met twee leden, door de benoeming van den heer A. L. J. C. van Hasselt tot vicevoorzitter en van den heer E. van der Molen tot 2en secretaris-penningmeester. Dit uitgebreid Dagelijksch Bestuur aanvaardde de dagelijksche leiding van de Maatschappij.

Het ledental steeg van 449 op 1 Mei 1926 tot 465 op 1 Mei 1927.

Helaas hadden wij ook wederom dit jaar het verlies van drie onzer leden te betreuren door overlijden. De afdeling Amsterdam verloor collega L. Barentz, de afdeling Utrecht Mevrouw C. E. G. van Viersen—Tramburg en de afdeling Gelderland collega A. F. Friedrich.

Voor het lidmaatschap bedankten in de afdeling Amsterdam H. E. B. de Jonge Cohen, R. Klinger en W. J. ter Kuile Lemker, in de afdeling Utrecht J. W. Roeloffs en Mej. v. d. Broeke, in de afdeling N. Nederland: H. M. Nijk en Mej. C. S. Mulder. Deze wijzigingen in aanmerking genomen traden in het afgelopen jaar 26 nieuwe leden tot de Maatschappij toe. — Gezien het feit, dat er volgens het Jaarboekje-1927 in Nederland ruim 700 tandartsen gevestigd zijn, zijn dus slechts 66 % der collega's lid onzer organisatie. — Er zal naar gestreefd moeten worden dit percentage in de komende jaren belangrijk op te voeren.

Het Dagelijksch Bestuur vergaderde bijna geregeld om de 14 dagen te Utrecht om de dagelijksche zaken zooveel mogelijk af te doen en de opdrachten op de vorige algemeene vergadering gegeven voor te bereiden voor deze Algemeene Vergadering, zoodat 14 bijeenkomsten plaats hadden.

Ik zal U niet vervelen met een droge opsomming van alle agenda-punten dier vergaderingen, daar in het vervolg van dit verslag de voornaamste toch uitvoeriger besproken worden.

Door deze werkwijze van het D. B. is het mogelijk geweest het aantal Hoofdbestuursvergaderingen, dat verleden jaar 7 bedroeg, dit jaar tot 4 te reduceeren en de loopende zaken sneller af te wikkelen.

Zooals U zich nog wel zult herinneren, werden aan het Hoofdbestuur door de Algemeene Vergadering te Arnhem drie opdrachten gegeven:

- 1e. om vóór 1 Maart 1927 bij de afdeelingen een plan tot reorganisatie der Maatschappij in te zenden.
- 2e. om het initiatief te nemen tot onderzoek der mogelijkheid van samenwerking van de drie bestaande vereenigingen,
- 3e. om in overleg met de zustervereenigingen de F. D. I. uit te noodigen haar zitting in 1928 te Amsterdam te houden en ge-
paard aan de eventueele zitting der F. D. I. een congres voor
mondhygiëne te organiseeren.

Ter uitvoering van de eerste opdracht droeg het H. B. aan onzen rechtskundig adviseur, Mr. Nord Thomson, op om een concept Statuten en Huishoudelijk Reglement te ontwerpen, waarin de gewenschte centralisatie in de werkwijze der Maatschappij zou zijn belichaamd.

Ik geloof, dat wij op deze plaats wel een woord van hulde mogen uitspreken over de wijze waarop onzen rechtskundig adviseur zich van die moeilijke en omvangrijke taak heeft gekweten.

Dit concept werd in het D. B. natuurlijk uitvoerig besproken, daarna in het Hoofdbestuur behandeld en in het Februari-nummer van het Tijdschrift voor Tandheelkunde in extenso gepubliceerd. Vervolgens werden deze ontwerpen naar de Afdeelingen gezonden met verzoek deze op de afdeelingsvergadering te behandelen en eventueel met amendementen vóór 15 Maart aan het secretariaat terug te zenden. Met voldoening konden wij constateeren, dat bijna alle afdeelingen met prijzenswaardige belangstelling hieraan hebben gevolg

gegeven, zoodat het ons mogelijk was de amendementen met een praeadvies van het Hoofdbestuur als bijlagen 4 en 5 in het Juni-nummer van het T. v. T. te doen opnemen.

Ten einde onze tweede opdracht te volbrengen schreef het D. B. op 5 Febr. 1927 te Amsterdam een vergadering uit met de Besturen der beide zusterverenigingen. Bij deze besprekingen bleek, dat de verenigingen vooralsnog autonoom wenschten te blijven, doch bereid waren tot meerdere samenwerking te geraken.

Het resultaat dezer bespreking vindt U neergelegd in de voorstellen, die het H. B. U meent te moeten doen bij punt 12 onzer agenda, bijlage VII.

Het uitvoeren van onze derde opdracht, het organiseeren van een mondhygiënisch congres leverde grootere moeilijkheden op.

Zooals U zich zult herinneren benoemde de vorige Algemeene Vergadering collega J. S. Bruske tot algemeen secretaris en organisator van dit congres.

Collega Bruske diende een project met financiële begrooting in bij het D. B., dat echter meende dit ontwerp niet te kunnen aanvaarden, omdat het te grootsch en te kostbaar werd bevonden. Bovendien bleek bij de bespreking op 5 Februari, dat de zusterverenigingen er niet veel voor voelden mede dit congres te organiseeren, doch meenden dat dit de uitsluitende taak van de Maatschappij behoorde te zijn.

De volgende bespreking had plaats op 20 Februari 1927, waarbij na langdurige discussies besloten werd, dat de Maatschappij het congres zal organiseeren en dat het congres hoofdzakelijk beperkt zal blijven tot sociale mondhygiëne. Door den voorzitter van de Maatschappij werd nu in overleg met collega Bruske een congres-commissie benoemd, die zich met de verdere voorbereiding van het congres zal belasten.

De heeren Bakker, van Hasselt, Bruske en Salomons zouden een nieuwe financiële zoowel als intellectuele begrooting samenstellen en dit aan het oordeel der Congres-Commissie onderwerpen.

Daartoe werd de congres-commissie op 28 Mei te Amsterdam bijeengeroepen. — In het algemeen kon men zich met de voorgestelde financiële begrooting, zooals U die op de agenda van hedenavond onder punt 11, bijlage VI aantreft, vereenigen. Collega van Hasselt verklaarde zich bereid het voorzitterschap van het congres te aanvaarden. — In verband met de vele voorbereidingen meende de com-

missie aan de Algemeene Vergadering te moeten voorstellen het congres tot 1929 uit te stellen.

De Algemeene Vergadering zal dus hebben te beslissen of het congres, op de basis van deze voorgestelde begrooting, zal kunnen worden gehouden.

Als laatste punt van mijn algemeene beschouwingen treft gij onder punt 13, bijlage VIII, dezer agenda de ongevallen-polis voor tandartsen aan. — Voor eenige jaren werd door het vorig Hoofdbestuur een commissie benoemd, bestaande uit de heeren E. v. d. Molen, Rengers en Hoeksema, om over dit onderwerp een rapport uit te brengen. Intusschen bedankte collega Hoeksema voor deze commissie en werd door de heeren Van der Molen en Rengers een rapport ingediend, waarmede het huidige Hoofdbestuur zich niet geheel en al kon vereenigen. De commissie werd op haar verzoek, onder dankbetuiging voor haren moeizamen arbeid, van haar taak ontheven en het D. B. met de verdere afwikkeling belast.

Het D. B. meent na ampele besprekingen er ten slotte in geslaagd te zijn met één der grootste Nederlandsche verzekeringsmaatschappijen een begunstigingscontract te kunnen aangaan.

Zoals gij in Bijlage VIII kunt lezen zijn aan deze polis vele belangrijke voordeelen verbonden, die haar stempelen tot een speciale tandartsen-ongevallen- en ziekteverzekeringsovereenkomst. Wij hopen, dat zeer vele leden zich geroepen zullen gevoelen van deze uiterst gunstige polisvoorwaarden gebruik te maken.

Ik meen hier een speciaal woord van lof en dank aan collega E. v. d. Molen, voor de wijze waarop hij het Hoofdbestuur in dezen van advies heeft gediend, niet te mogen onthouden.

Ten slotte zij het mij vergund U in het kort verslag te doen van de werkzaamheden der Afdelingen en der verschillende commissies.

De *Afdeling Amsterdam* telt thans 95 leden. De heer J. A. Salomons trad als voorzitter af en werd vervangen door den heer Jan Visser; verder hadden in de samenstelling van het bestuur geen wijzigingen plaats.

De toestanden op ziekenfondsgebied zijn nog steeds dezelfde doch onderhandelingen met het bestuur van den Geneeskundigen Kring te Amsterdam zullen daarin naar wij hopen in de toekomst verbetering brengen.

De schooltandheelkunde zal tot een tweede wijk van Amsterdam worden uitgebreid.

De coöperatieve kliniek der A. T. V. is thans een voldongen feit,

zoodat binnenkort de werkzaamheden zullen aanvangen, naar we mogen verwachten tot heil van de tandlijdende minvermogenden te Amsterdam.

De Wetenschappelijke Cursus ondervond ook dit jaar de gewone belangstelling. — Dr. Hammer uit Amsterdam en Prof. Römer uit Leipzig hielden interessante voordrachten.

De Röntgen-overeenkomst met collega Edel werd op denzelfden voet voortgezet.

De A. T. V.-club zorgde ook weder dit jaar voor de bevordering der collegiale verhoudingen.

De Afdeling Amsterdam hield twee algemeene en één buitengewone vergadering.

Het ledental der *Afdeling Noord-Holland* steeg tot 54. Aan het ziekenfonds te Haarlem werden twee leden van de Maatschappij als tandartsen verbonden.

Uit het verslag van de *Afdeling Zuid-Holland* lees ik, dat het aantal leden gestegen is tot 113, dat de afdeling slechts éénmaal vergaderd heeft, op welke vergadering het afdelingsreglement werd gewijzigd.

Het verslag van de *Afdeling Utrecht* meldt, dat deze afdeling thans 49 leden telt.

De penningmeester, de heer Werson, werd in het bestuur opgevolgd door Mej. Chr. Dullemond, terwijl naar het Hoofdbestuur in de plaats van den heer Bakker, die tot voorzitter der Maatschappij werd gekozen, tot tweeden afgevaardigde werd gekozen de heer J. Meihuizen te Amersfoort.

De *Afdeling Gelderland*, tellende 38 leden, vergaderde driemaal. Zij trad op 25 en 26 Juni 1926 als gastvrouw op bij gelegenheid van de Jaarvergadering der Maatschappij te Arnhem.

Het oprichten van een coöperatief inkoopbureau en van klinieken voor mindervermogenden maakten punten van bespreking uit.

De *Afdeling Zuid-Nederland* had de grootste toename in ledental, n.l. van 44 tot 50.

In het afdelingsbestuur werd de penningmeester, collega Sindorff, opgevolgd door collega Dirven.

De afdeling vergaderde dit jaar tweemaal te Tilburg.

Algemeen werd op beide vergaderingen geklaagd over de slechte opkomst der leden, zoodat een commissie werd benoemd om de oorzaken op te sporen van dit slechte bezoek en te trachten daarin verbetering te brengen.

Het verslag der *Afdeeling Overijssel* meldt een toename in het ledental tot 26.

Er werd slechts één vergadering te Zwolle gehouden, doch een groote opkomst toonde belangstelling in het werk der Maatschappij.

Collega Van der Linde zond aan het H. B. een staat van de verschillende verrichtingen aan het Ziekenfonds te Zwolle over de laatste drie jaren.

De secretaris van de *Afdeeling Noord-Nederland* rapporteert dat de Noordelijke afdeeling in een stadium van bloei verkeert en dat het ledental is gestegen tot 38, zoodat waarschijnlijk het volgende jaar ook de Noordelijke afdeeling twee afgevaardigden naar het H. B. zal kunnen zenden.

Er werden drie geanimeerde vergaderingen gehouden. Het bestuur onderging groote wijziging doordat de heer Rengers tot voorzitter, de heer Ter Berg tot secretaris wed gekozen, terwijl de heer Addinga de post van penningmeester bleef bekleeden. Verder werd het bestuur met een 2en voorzitter en een 2en secretaris uitgebreid, waartoe twee Friesche collega's benoemd werden, n.l. v. d. Veen uit Leeuwarden en van Ham uit Sneek, welke laatste zijn benoeming echter niet aannam.

Het reglement der afdeeling werd herzien, terwijl een groot deel der besprekingen op de vergaderingen was gewijd aan de te volgen advertentie-politiek en het kliniekvraagstuk.

De collegae te Groningen en omtrek hielden geregeld hun maandelijksche bijeenkomsten, waar de heer Wartena uit Groningen o. a. een inleiding hield over het onderwerp „Obturator”.

Het verslag besluit met de mededeeling, dat het de afdeeling Noord-Nederland een genoegen is als gastvrouw dezer Jaarvergadering te mogen optreden.

Commissie-rapporten.

Aan het *Jaarverslag der C. T. V.* valt weinig bijzonders te ontleenen.

Met voldoening kan worden geconstateerd, dat in het afgelopen jaar, zoover bekend, 26 populaire lezingen zijn gehouden. Door betere organisatie over het geheele land zal dit aantal nog belangrijk moeten toenemen.

De *Commissie voor Schooltandverzorging* voerde voortdurend een zeer actieve propaganda onder de bezielende leiding van collega van Andel.

De rapporteur voor *ziekenhuiswezen* stelt in samenwerking met den rapporteur voor de *statistiek* een onderzoek in naar de tandheelkundige hulpverschaffing in de ziekenhuizen enz. in het geheele land. — Ook het Genootschap tot Zedelijke Verbetering der Gevangenen heeft aan het H. B. advies gevraagd over de wijze waarop tandheelkundige hulp in de gevangnissen zou kunnen worden verleend.

De rapporteur voor *wetenschappelijke hygiene* heeft een aanvang gemaakt met het publiceeren van referaten in het T. v. T.

De rapporteur voor de *tandheelkundige verzorging der militairen* heeft met den secretaris der Maatschappij, naar aanleiding van een request van het H. B., een onderhoud gehad met den Generaal-Inspecteur van den M. G. D. Daardoor is het contact hersteld tusschen het departement en de Maatschappij, en de mogelijkheid geopend, dat voortaan met de wenschen der Maatschappij rekening gehouden zal worden.

Ten slotte maakte de rapporteur voor *ziekenfondswezen* een aanvang met het systematisch in lijst brengen van alle Nederlandsche ziekenfondsen; aan de hand dezer lijst zal nauwkeurig nagegaan worden in hoeverre en onder welke voorwaarden aan de verschillende ziekenfondsen tandheelkundige hulp verstrekt wordt.

Sedert de reorganisatie van het secretariaat is de secretaris van de Maatschappij belast met het voeren der onderhandelingen met de verschillende ziekenfondsbesturen.

Ik zal U in het kort een overzicht geven van mijne bemoeiingen in dezen, in de overtuiging dat nog langniet datgene is bereikt wat wij eigenlijk wel zouden wenschen.

Bij alle onderhandelingen die ik namens het H. B. gevoerd heb, heb ik steeds zooveel mogelijk de richtlijnen, destijds door de algemeene vergadering aanvaard, getracht te volgen.

Hieronder volgt een opsomming van de door den ziekenfondsrapporteur en mij namens het H. B. gevoerde onderhandelingen met de ziekenfondsen en de resultaten.

Door de ziekenfondsrapporteurs werden onderhandelingen gevoerd met de ziekenfondsbesturen te Weesp en Velseroord. Met beiden werd een contract afgesloten volgens de richtlijnen der Mij.

Bij de Vereenigde Ziekenfondsen te Haarlem, waaraan vroeger een niet-lid der Maatschappij werkzaam was, werd na eenige besprekingen bereikt, dat in zijn plaats twee leden der Maatschappij werden aangesteld, n.l. de heeren Steehouwer en Roozendaal.

Op 24 en 25 Dec. 1926 had ik namens het H. B. een conferentie met

enkele collega's te Groningen en Leeuwarden naar aanleiding van de te volgen advertentie-politiek en het klinievraagstuk, en met het Bestuur van het ziekenfonds te Veendam over de tandheelkundige hulp aan genoemd fonds. Met dit fonds is een contract afgesloten in hoofdzaak volgens de richtlijnen der Maatschappij.

Met het Bestuur van het ziekenfonds „Ziekenzorg” te Utrecht werden door den voorzitter besprekingen gevoerd, waarbij het ziekenfondsbestuur toezegde bij de benoeming van tandartsen bij voorkeur leden van de Maatschappij te zullen aanstellen en van dezen voorkeur sollicitanten mededeeling te zullen doen.

Besprekingen door den ziekenfondsrapporteur met het ziekenfonds te Enschede gevoerd leverden geen resultaat op, zoodat de oude toestand moest blijven gehandhaafd, evenzoo te Almelo en te Vlaardingen.

Het contract van collega Krook te Winschoten gesloten met het industriefonds van de Strookartonfabriek te Nieuweschans werd goedgekeurd. — De leden van dit fonds, pl.m. 180 in getal, betalen een contributie van 55 tot 80 ct. per week. — Het ziekenfonds betaalt de volledige tandheelkundige behandeling, inbegrepen de prothese, tegen een zeer behoorlijk tarief.

Met het ziekenfonds te Oldenzaal zijn de onderhandelingen nog gaande, doch vrijwel zeker zal het Maatschappij-contract worden aanvaard.

Ook met het ziekenfonds te Koevorden zal binnenkort een contract volgens de wenschen der Maatschappij worden afgesloten.

Door de collega's te Middelburg werd met het ziekenfonds een overeenkomst aangegaan tegen een vast bedrag per ingeschreven lid met bijbetaling door de leden per verrichting, dit alles voor één jaar als proef.

Op 12 Februari hadden de voorzitter en ondergeteekende een onderhoud met de Directie van het Mijnfonds te Heerlen, alsook met de aan dat fonds verbonden collega's.

Door de eigenaardige samenstelling van de mijnbevolking bleek ons, dat de voorwaarden der Maatschappij daar slecht te aanvaarden zijn. — Wel hebben wij verschillende wijzigingen en verbeteringen voorgesteld in de hoop, dat die door de Mijndirectie t.z.t. zullen worden ingevoerd.

Verder confereerden we met het bestuur van het ziekenfonds te Maastricht waarbij bleek dat men daar niet ongenegen was de voorwaarden der Maatschappij te aanvaarden. — De onderhandelingen

zijn nog gaande. Ten slotte verzond ik, op zijn verzoek, aan den Directeur van den G. G. D. te Maastricht uitvoerige gegevens over schooltandverzorging.

Na langdurige correspondentie met de collega's te Vlissingen over het afdelings-ziekenfonds Walcheren toog ik 14 en 15 Mei j.l. naar Vlissingen ter conferentie met het ziekenfondsbestuur. Men kon zich volkomen met de wenschen der Maatschappij vereenigen, doch geldgebrek maakte de praktische uitvoering voor het oogenblik onmogelijk, zoodat ook daar hopelijk de toekomst verbetering zal brengen.

Ook over de hulp aan de Marine te Vlissingen werden besprekingen gevoerd, doch deze leidden nog niet tot een resultaat.

Aanvragen van een op te richten ziekenfonds te Laren (N.H.) en in de Haarlemmermeer hebben het H. B. bereikt. Steeds hebben wij bij de besprekingen te kampen met de moeilijkheid, dat er niet voldoende geld voor tandheelkundige hulp beschikbaar is.

Laten wij hopen, dat in de nieuwe Ziekenfondswet, die thans in voorbereiding is, aan de tandheelkunde de haar toekomende eervolle plaats zal worden gegeven.

Dit succes hebben de strijders in onze Maatschappij voor de belangen van het Ziekenfondswezen toch zeker wel verdiend!

Het *Steunfonds* verkeert dank zij de goede zorgen van de Commissie van Beheer in gezonden staat.

Het is alleen te betreuren, dat slechts 116 van de 465 leden der Maatschappij lid van het Steunfonds zijn. Indien er onder de aanwezigen nog niet-leden van het Steunfonds mochten zijn, laten zij zich dan dadelijk opgeven als lid: „beter ten halve gekeerd dan ten heele gedwaald”.

De *Commissie voor het Jaarboekje* brengt dit jaar voor het laatst haar jaarverslag uit.

Zooals U reeds bekend is heeft het H. B. in overleg met de Commissie besloten het Jaarboekje verder te doen redigeeren door het Secretariaat.

Grooten dank zijn wij deze Commissie en in het bijzonder den heeren Ninck Blok en van der Gragt verschuldigd voor de voortreffelijke wijze, waarop zij kans hebben gezien dit Jaarboekje te maken tot een onmisbaar boekwerkje op onze schrijftafel. Ik zal ernaar streven ons Jaarboekje op ditzelfde hooge peil te houden.

De *Bibliotheek- en Museum-Commissie* maakt wederom melding

van de uitbreiding, die onze bibliotheek door aankoop en schenking heeft ondergaan.

Een catalogus is in voorbereiding en het H. B. ziet met belangstelling de voorstellen der Commissie tegemoet tot verandering der huisvesting.

Het jaarverslag van het *Tijdschrift voor Tandheelkunde* luidt wederom gunstig. Met voldoening constateer ik de aangename en vriendschappelijke samenwerking tusschen het Hoofdbestuur en de Redactie van ons orgaan.

Het jaarverslag van het *Bemiddelingsbureau* voor waarneming en assistentie in de praktijk munt als altijd uit door korthed. Collega Werson heeft met 1 April j.l. de leiding van het bureau neergelegd en het H. B. heeft gemeend deze ook aan het Secretariaat te moeten opdragen. — Collega Werson is dank betuigd voor de jarenlange leiding van dit bureau.

Ten slotte vermeldt het rapport van den Directeur van het *Incasso-Bureau*, dat vanaf de oprichting slechts 96 tandartsen van de diensten van het Bureau gebruik hebben gemaakt.

Wil dit Bureau in de toekomst reden van bestaan hebben, dan zullen veel meer collega's er gebruik van moeten gaan maken voor de inning hunner achterstallige vorderingen.

Rest mij nog te memoreeren, dat collega J. M. Klinkhamer op 19 Mei j.l. zijn 25-jarig jubileum als tandarts vierde. Hij werd op de hem toekomende wijze op 21 Mei door de professie gehuldigd.

Onze voorzitter bracht hem in een voortreffelijke rede hulde namens de leden der Maatschappij.

Hiermede, Dames en Heeren, ben ik gekomen aan het einde van mijne mededeelingen over het afgelopen jaar, het eerste jaar waarin een meer gecentraliseerde werkwijze is ingevoerd.

Wij zijn er ons volkomen van bewust, dat we pas aan het begin zijn en dat nog vele verbeteringen zullen moeten worden doorgevoerd.

Willen we echter succesvol werken, dan zal daarvoor in de eerste plaats de belangstelling en medewerking van de leden onontbeerlijk blijken.

Ik eindig mijn verslag met het uitspreken van de hoop, dat wij op die belangstelling en medewerking van U allen in volle mate zullen mogen rekenen.

J. A. SALOMONS,

Secretaris.

Juni 1927.

MEDEDEELINGEN AAN DE LEDEN:

1. Het algemeen secretariaat der Maatschappij is gevestigd Willemsparkweg 40, Amsterdam, telefoon 21658.

2. Het Bemiddelingsbureau voor waarneming, assistentie en overname praktijk is gevestigd Willemsparkweg 40, Amsterdam.

3. De Redactie van het Tandheelkundig Jaarboekje is gevestigd Willemsparkweg 40, Amsterdam.

4. Het Incasso-bureau van de Maatschappij staat onder leiding van Mr. G. H. E. Nord Thomson, Turfmarkt 8, Leiden.

5. De penningmeester van het Steunfonds der Mij. is Jan Visser, Keizersgracht 542, Amsterdam.

VERSLAG
VAN DE DERTIENDE JAARVERGADERING
(ACHTTIENDE ALGEMEENE VERGADERING)
TE GRONINGEN OP VRIJDAG 1 JULI EN ZATERDAG 2 JULI 1927

Voorzitter: de heer B. R. Bakker.

De Voorzitter opent te 8 uur 30 m. de vergadering met een rede „Democratie en Autoriteit”, waaraan het volgende is ontleend:

De veranderingen in de statuten der Maatschappij kunnen z.i. het best worden omschreven door te zeggen, dat de gewijzigde wet aan een kleinere groep menschen meer autoriteit zal sanctionneeren. Voorbereidende discussies wijzen erop dat bij de behandeling straks het woord „democratie” meermalen door deze zaal zal klinken. Dit is n.l. een zoo gemakkelijk woord; het kan in velerlei zin worden gebezigd en ook heelemaal zonder zin. Derhalve valt het gemakkelijk een antithese te construeeren tusschen wat men voor democratie houdt en wat men van autoriteit vreest. Enkele opmerkingen hieromtrent mogen spr. veroorloofd zijn.

Als hij daarbij een greep doet in het ver verleden is dit niet omdat uit de geschiedenis aanwijzingen zouden zijn te putten voor de wenschelijkheid om thans democratisch of ondemocratisch te gaan regeeren maar slechts omdat naar algemeen gangbare opvattingen bij de Grieken in de vierde eeuw vóór Christus een ideaal van democratisch staatsbestuur zou zijn te vinden.

De organisatie der wetgevende, uitvoerende en rechtsprekende macht in den Atheenschen staat worden vervolgens door spreker geschetst.

De hierbij alles doordringende geest is steeds die van een tot het uiterste gedreven poging om allen toe te laten tot het schepen van recht in den staat, tot het vastleggen van het recht in

de wet van den staat, tot het uitvoeren van de wet en tot het handhaven van het recht vóór ieder en dóór ieder, die deel is van den staat. Ziet hier het monument der Grieksche beschaving dat cultuur-historisch van oneindig méér belang is, dan het schoonste wat haar kunst ooit schiep - vóór haar de groote rijken van Egypte, in wier teekenschrift het woord regeeren door een zweep werd aangeduid — nà haar gedurende een reeks van eeuwen de staat vereenzelvigd met den monarch — bij haar, door haar de staat de integraal van alle burgers.

Aan de hand der door Bornhack, von Seidel en Lohman gegeven bepalingen analyseert spreker het begrip „staat”. Slechts vluchtig den overgang van democratischen naar autocratischen bestuursvorm rakend, beschrijft hij het ontstaan van den voorlooper van den modernen staat.

Of men de geboorte van dezen nu per jaartal wil vastleggen in 1231 bij het ontstaan eener Siciliaansche constitutie, of dat men in 1416 Alfonsus van Arragon hiervan vader wil laten worden, is van ondergeschikt belang. Belangrijker is dat reeds in de 17e en 18e eeuw een sterk gecentraliseerde staat bestond. Zij die meenen, dat pas de staat van thans zich met alles en nog wat bemoeit en ook zij die gelooven, dat juist nu het door hen gevloekte militarisme bovenal onze inkomsten verslindt vergissen zich. In Frankrijk b.v. telde men omstreeks 1700 niet minder dan 230 besluiten en reglementen op de uitoefening der verschillende bedrijven. Hetzelfde Frankrijk besteedde in 1680 van zijn totaal inkomsten 74 pct. d. i. plm. 98.000.000 L. aan militaire doeleinden. Deze dingen zeg ik niet om straks mijn speech te beëindigen met de kreet „Op voor het vrije bedrijf” of u tot de leuze „geen man en geen cent” te brengen, maar om te doen zien, dat de staat meer is dan een definitie, — dat hij is een levend, langzaam gegroeid, zelfstandig organisch geheel.

Naast een samengestelde economische taak schept deze staat geestelijk éénheid en een geest van saamhoorigheid over groo-tere gebieden. Juridisch vloeit hieruit voort het scheppen van nieuw en het codificeeren van bestaand recht.

Beschouwing van den huidigen staat toont als het meest ingrijpend verschil met zijn 18e eeuwsche voorganger, dat hij niet meer is „self-contained”.

Aan de definities van straks zou, ook al blijken zij dan nog meer juridisch dan sociologisch, het element „in het internationaal verkeer erkend” moeten worden toegevoegd. Voor het overige wordt zijn taak uitgebreider en meer complex. Hij bemoeit zich van voor diens geboorte tot na zijn laatsten snik met

het individu, wien slechts één ding van arren moede kan redden: het besef, dat hij is een heel klein stukje staat, en inzicht in den oorsprong en de noodzakelijkheid van dezen. Hij heeft te begrijpen, dat de staat, ideaal gezien, doet wat hij moet doen en gesuperponeerd boven alle individuen en groepen in eminente wilsuitdrukking, de verhoudingen tusschen ieder zijner onderdeelen zal hebben te bepalen, omdat hij door de juridische projectie heen ten slotte de werkelijkheid der maatschappelijke verhoudingen is. Aan dit „hij heeft te begrijpen” zitten natuurlijk diepgaande wijsgeerige vraagstukken verbonden. Maar ook kan men objectieve noodzakelijkheid als het logisch slot eener inductieve redeneering beschouwen, en de zuiver ethische, zoowel als de verstandelijke deductie in dit geval verwerpen.

Daarnaast komen echter vragen van gezindheid. Moge de eeuwen door het volk de staat dikwijls hebben verwisseld met de regeering (vaak omdat de regeering zichzelf met den staat verwisselde), de vijandige gezindheid tegen den staat, uit oer-democratische instincten, wordt overvleugeld door een uit dezelfde instincten stammend: houden van den geboortegrond. Men behoeft geen pathologisch nationalist te zijn om te houden van zijn land. Integendeel in vollen wasdom harmonieeren hier inzicht en gevoel. Inzicht, dat de staat *onze* staat is, die niet is an und für sich, maar slechts door zijn volk, dat hij bestond vóór het leven der individuen van thans en zal bestaan als ieder onzer reeds is vergeten.

Zóó is het, dat wij Limburg willen houden, maar dat ook met Roermond als uiterste veste Holland zou leven, zij het met minder vreugde. En zóó is het, dat als een zonderlinge ziekte zou woeden onder de tandartsen of onder de juristen, onder de sociaal-democraten of onder de staatkundig hervormden, zoodat ook de laatste hunner ons ontviel, — dat de rouw groot zou zijn, dat een gapende wonde zou zijn geslagen, maar dat het leven zou winnen, en dat de staat niet zou te gronde gaan.

In het laatste deel van zijn rede behandelt spr. in het kort regeeringsmacht van uitwendigen, quasi-uitwendigen en inwendigen aard. Regeeringsmacht kan berusten op een min of meer toevallige constellatie met politie en leger als fundament. Dit gezag is labiel. Hij kan quasi-uitwendig zijn, als hij berust, niet op sociale gronden maar op meta-physische beschouwingen; spr. is geneigd haar meta-stabiel te noemen. Slechts die vorm is stabiel, welke berust op de democratische gezindheid der burgers, op den gemeenschapswil. Een democratische gezindheid, die terug is te voeren tot een „Geltungstrieb” van het individu,

dat niet object maar subject wil zijn, en daarom door aaneensluiting met gelijk geconditioneerden zoekt naar een middel tot afweer van overmacht door sterkere enkelingen. Dit dwingt het tot eerbiediging van een meerderheidswil.

De vraag of de huidige democratie en haar bestuursvorm van den staat nu ideaal is beantwoordt spr. niet. Het uitspreken eener goed geargumenteerde meening hieromtrent zou van zijne theoretische opmerkingen een politieke speech maken. De vraag stellen voor de M. t. B. der Tandheelkunde is een leeg gebaar. Gij, Dames en Heeren, aldus eindigde spr., hebt immers geen keus tusschen auto- of democratie in Uwen kring, omdat gij die keus alleen en uitsluitend hebt. Derhalve is een autocratie slechts bestaanbaar als en zoolang gij hieraan de voorkeur geeft. Gij hebt slechts te kiezen of gij Grieksch of modern wilt worden bestuurd. Gij hebt daarbij te bedenken dat op eigen terrein iedere georganiseerde menschengemeenschap, welke ook haar doel en functie zij, een van de haar samenstellende individuen onafhankelijke realiteit is. De macht van die gemeenschap is slechts de macht van het geloof in hare noodzakelijkheid, de macht van den wil om haar te handhaven. Geloof en wil diffuus te vinden bij groepen en individuen, samengetrokken in de bijzondere organen die haar bestuur vormen.

En de synthese van alle in haar geborgen energie, in die organen geconcentreerd en door U aan die organen toevertrouwd, ziedaar de autoriteit — de democratische autocratie!

De heer Krijn Verhoeven dankt den voorzitter namens de vergadering voor zijn interessante openingsrede.

De Voorzitter zal na behandeling der punten 1—5 gelegenheid geven beschouwingen te houden over het beleid van het H. B. en den gang van zaken in de Maatschappij en stelt thans aan de orde:

2. *Notulen en ingekomen stukken.*

Blijkens mededeeling van den Secretaris zijn berichten van verhinderd ontvangen van collegae Sanders, Ninck Blok, Bruske, Nord en Van Hasselt. Van den heer Klinkhamer een brief, dankend voor de huldiging bij zijn 25-jarig jubileum.

De notulen van de vorige vergadering worden zonder wijziging goedgekeurd.

3. *Jaarverslag van den Secretaris H. B.*

De heer S a l o m o n s leest het jaarverslag 1926—1927 waarvan de hoofdzaken als volgt kunnen worden samengevat. Vooruitlopende op de wijziging van Statuten en H. R. heeft het D. B. de gecentraliseerde werkwijze ingevoerd en is het D. B. met 2 H. B.-leden uitgebreid. — Het ledental bedroeg op 1 Mei 464; dit moet worden opgevoerd. — Het D. B. vergaderde om de 14 dagen, waardoor het aantal H. B. vergaderingen beperkt bleef tot 4 en het werk sneller werd afgedaan.

Ter uitvoering van de opdrachten van de Alg. Verg. te Arnhem werd (a.) een concept nieuwe Statuten en H. R. ontworpen, dat door het H. B. en de afdelingen is behandeld en geamendeerd en waartrent een praeadvies is verschenen, (b.) werden met de zuster-vereeningen besprekingen gevoerd over meerdere samenwerking, (c.) werden voorbereidende stappen gedaan voor een mondhygiënisch congres in een volgend jaar.

Na nog vermeld te hebben, dat het H. B. erin is geslaagd een voor tandartsen zeer voordeelige ziekte- en ongevallen-polis te verkrijgen bij de Nieuwe Eerste Nederlandsche, geeft de secretaris in zijn jaarverslag een opsomming van de werkzaamheden der afdelingen. (Zie bijlage II, bl. 393, T. v. T. Afl. 6, 1927).

Hierna volgt een uittreksel uit de commissie-rapporten (bijlage III bl. 400 t. a. p.) waarbij meer in het bijzonder wordt stilgestaan bij het werk der ziekenfondscommissie en het aandeel van het secretariaat hierbij.

Blijkens applaus neemt de vergadering van dit jaarverslag met instemming kennis.

De V o o r z i t t e r heet den inmiddels binnentreden burgemeester van Groningen welkom en weidt daarbij even uit over den toestand in de tandheelkundige wereld in Groningen. Aan het slot dankt hij den burgemeester voor de vriendelijkheid in deze vergadering te willen verschijnen, waarin hij een erkenning meent te mogen zien van de zijde van het gemeentebestuur ten opzichte van de sociale taak, die de tandheélkunde in een belangrijke stad als Groningen heeft te vervullen. (Applaus).

De Burgemeester geeft uiting aan de waardeering van het gemeentebestuur, dat de Maatschappij te Groningen vergadert en stelt in het licht de bewonderenswaardige vooruitgang welke speciaal de tandheelkunde in de laatste honderd jaar heeft gekenmerkt. Spreker erkent, dat ook de overheid hier een taak moet vervullen en dat het zonder tandheelkundige hulp aan het schoolkind en het kind der minderbedeelden op den duur niet zal gaan; het particulier initiatief in deze moet door de overheid worden geholpen. Het is alleen de vraag of Groningen geld daarvoor beschikbaar heeft. Spr. eindigt met de beste wenschen uit te spreken voor het welslagen van deze vergadering (luid applaus).

4. *Jaarverslag van den penningmeester en begrooting 1927—'28.*
(Zie Bijlage I) en

5. *Verlag van de Verificatie-Commissie.*

De Secretaris deelt mede, dat de verificatie-commissie de boeken in orde heeft bevonden en voorstelt den penningmeester voor het beheer in het afgelopen jaar te dechargeeren.

Aldus besloten.

Als de Voorzitter gelegenheid geeft om het beleid van het H. B. te bespreken, stelt de heer Visser daaromtrent enkele vragen t. w.:

1e. is het H. B. diligent in zake voldoende propaganda onder de pas afgestudeerde collega's. Amsterdam is n.l. van oordeel, dat men niet tevreden mag zijn met het percentage der tandartsen, dat lid is van de Mij. Pas afgestudeerden behooren terstond in contact te worden gebracht met de Maatschappij.

2e. wil het H. B. tegemoetkomen aan den wensch van Amsterdam, het vorig jaar geuit, om het jaarverslag van den H. B. secretaris den afdelingen tijdig te doen toekomen, opdat men dit kan bestudeeren en zich rekenschap kan geven wat het behelst. Men wordt zoodoende in staat gesteld op de jaarvergadering opbouwende critiek te leveren gestaafd door feiten.

De heer Holthaus is verontrust door het feit, dat blijkens de rekening van het vorig jaar de uitgaven ongeveer gelijken tred houden

met de inkomsten. Aanvankelijk bleef bij een lagere contributie nog geld over en na verhooging der jaarlijksche bijdrage heeft men een kapitaal van ca. f 8000.— gevormd. In de memorie van toelichting wordt wel gezegd, dat de uitgaven zoozeer zijn gestegen tengevolge van rekeningen van het afgelopen jaar, die het nieuwe D. B. onbekend waren, maar er staat niet bij, dat dit jaar precies hetzelfde zich zal voordoen, omdat verscillende posten slechts ten deele zijn betaald b.v. „juridisch adviseur”; de rekening is f 1500, waarvan f 1012 is betaald. Hier is f 500 gecamoufleerd, waarmede het tekort eigenlijk wordt vergroot. Daarbij waren er dit jaar twee meevallers t.w. jaarboekje f 156,96 en bemiddelingsbureau f 366,13 of ruim f 500.— Zonder deze zou het tekort dus dit jaar minstens f 1000 zijn geweest. Gelukkig worden nu verschillende posten ingesnoeid o.a. de post „stenograaf”, die vrij hoog was. Spr. concludeert ten slotte, dat het noodig is de uitgaven te beperken.

De heer G ö t t l i c h vraagt eenige toelichting op den post „stenograaf”, die het dubbele bedroeg van die van het jaar te voren.

De heer S a l o m o n s beantwoordt de vraag van den heer Visser omtrent propaganda. Dit punt is het H. B. niet ontgaan en de voorzitter heeft zoover dat mogelijk was propaganda gemaakt onder de jonge collegae. De juiste wijze van propaganda maken zal evenwel in het a.s. jaar een punt van overweging uitmaken.

De heer Mr. N o r d T h o m s o n antwoord gevende op de vraag welke op het jaarverslag slaat, merkt op, dat hoofdzakelijk de afdelings- en commissie-verslagen den secretaris de stof leveren voor zijn compilatie, die slechts de faits et gestes der Mij. bevat. Door het late binnenkomen der afdelingsverslagen zou het trouwens ondoenlijk zijn het jaarverslag tijdig voor het gevraagde doel gereed te maken. Daarenboven zouden de afdelingsvergaderingen na het eindigen van het jaar (1 Mei) moeten worden gehouden, omdat de secretaris eerst daarna zijn verslag kan maken.

Ging men het jaarverslag schriftelijk verspreiden, dan zou een der hoofdmomenten van de algemeene vergadering verloren gaan n.l. het voorlezen van het verslag, zooals ook in de meeste vereenigingen gebruikelijk is en in overeenstemming met de Statuten.

De wensch van den heer Visser is daarom onuitvoerbaar.

De heer K r i j n V e r h o e v e n, penningmeester, geeft toe, dat de opmerkingen van den heer Holthaus juist zijn, doch vestigt er de aandacht op, dat men in een overgangsstadium verkeert. De nieuwe werkmethode heeft kosten meegebracht o.a. f 571 voor het bureau. Dat komt volgende jaren niet meer voor. Ook herziening der Statuten (begrepen in de rekening van f 1500 van den juridisch adviseur) komt de eerste jaren niet meer voor. Vroeger was men ook altijd met de rekeningen achter, maar het ligt in sprekers bedoeling het volgend jaar te zorgen, dat alle rekeningen voor het afsluiten van het boekjaar binnen zijn, zoodat de Mij. weet hoe rijk zij is. Het bestuur is voornemens, zooveel dit mogelijk en toelaatbaar is, te bezuinigen.

De V o o r z i t t e r zegt, als toelichting op den post „stenograaf”, dat het vorig jaar ook nog een buitengewone algemeene vergadering is gehouden.

De B u r g e m e e s t e r verlaat thans de vergadering.

De heer V i s s e r verdedigt, naar aanleiding van een wensch van den voorzitter om zoo weinig mogelijk replieken te voeren, de wenschelijkheid om dit recht der leden zoo min mogelijk te beknotten.

Het is wellicht begrijpelijk, dat de propaganda bij het vele werk van het bestuur iets op den achtergrond is geraakt, maar wil de Mij. ooit iets bereiken tegenover derden dan moet toch het grootst mogelijke percentage der collega's lid worden. De leden vertrouwen, dat het H. B. diligent zal zijn.

Het heeft spr. en vele leden bevreemd, dat de heer Mr. Nord Thomson de vraag omtrent het jaarverslag heeft beantwoord; de verklaring hiervan kan geen andere zijn dan dat dit punt in de voorbesprekingen van weinig belang werd geacht en beantwoording van de vraag daarom aan den ontwerper van de Statuten werd opgedragen. Voor een zaak, die Amsterdam van belang vindt, had zeker een van de H. B.-leden in staat moeten zijn van antwoord te dienen.

Wat het jaarverslag aangaat is het juist, dat volgens de Statuten het verslag ter vergadering wordt gelezen, maar in het nieuwe ontwerp staat niets, dat er op wijst, dat er in de toekomst verandering komt. Daarom luidt sprekers vraag of in de toekomst het jaarverslag tijdig zal worden rondgezonden. Ontbreekt de tijd een afdelingsvergadering bijeen te roepen, dan kan het jaarverslag ook door het afdelings-

bestuur dat immers de meening van de leden kent, worden behandeld. Ook de Maatschappij t. B. d. Geneesk. zendt het verslag van te voren rond. Het late binnenkomen der afdelingsverslagen behoeft geen bezwaar op te leveren; geeft het H. B. te dien opzichte een wenk, dan mag goede trouw en medewerking van de afdelingen worden aangenomen om te zorgen, dat zij tijdig binnenkomen.

De heer P a e r l zou het wenschelijk hebben gevonden, dat speciaal bij de onderhandelingen die het D. B. bij monde van zijn secretaris dit jaar heeft gevoerd met de ziekenfondsen, een van de rapporteurs voor ziekenfondszaken tegenwoordig ware geweest. Het D. B. is n.l. niet altijd in alle zaken in details ingewerkt, terwijl bedoelde rapporteur ter zake kundig is, omdat hij dit onderwerp grondig heeft bestudeerd.

Bovendien is het wenschelijk, dat de rapporteur voor ziekenfondswezen bij de besprekingen aanwezig is, omdat de C. T. V. een commissie van advies is, die volledig op de hoogte moet zijn van de toestanden in verschillende plaatsen. Eerst dan kunnen goed gedocumenteerde adviezen worden gegeven.

Spr. houdt daarna een krachtig pleidooi voor het handhaven van de eenmaal aangenomen richtlijnen ten opzichte van het ziekenfondswezen. Blijkt dit niet mogelijk te zijn, dan zou men kunnen overwegen of wijziging noodig is.

De heer B e r k e n b o s c h B e r e n d s doet enkele mededeelingen omtrent zijn ervaring met ziekenfondsen, opdat het H. B. bij onderhandelen daarvan gebruik kan maken.

De heer K a t t e n b u r g dringt er bij het H. B. op aan de richtlijnen ten opzichte van het ziekenfondswezen te handhaven, of indien dit onmogelijk is wijziging daarvan voor te stellen.

De heer H o e k s e m a stelt het D. B. de vraag of het principe is verlaten, dat bijbetaling aan den tandarts, naast de vaste vergoeding door het fonds, niet wordt toegelaten.

Vervolgens is het gewenscht vast te leggen, dat geen lid van het H. B. of het D. B. tevens ziekenfondsrappporteur mag wezen.

De V o o r z i t t e r in tweede instantie antwoordend, zegt, dat de

heer Mr. Nord Thomson den heer Visser heeft beantwoord, omdat het een zuiver technisch-administratieve kwestie betrof en niet een van principieel beleid. Daar de heer Nord Thomson in overleg met het D. B. de herziening der Statuten heeft voorbereid, was het logisch hem te verzoeken hierop te antwoorden.

Wat de zakelijke aangelegenheid betreft heeft de zienswijze van Amsterdam, in deze mate door collega Visser geaccentueerd, het H. B. nog niet via de afgevaardigden van Amsterdam bereikt. De voorzitter van Amstredam zou die afgevaardigden daarover kunnen interpelleren. Daar nu de afgevaardigden in het H. B. geen voorstel hebben gedaan ten opzichte van het jaarverslag, leidt het H. B. daaruit af dat het alleen een wenschelijkheid is, die door velen wordt gevoeld en waaraan het H. B., indien zulks mogelijk zou zijn, tegemoet zou willen komen, maar waarvan toch de mindere geschiktheid is gebleken. Volgens het H. B. moet het jaarverslag een objectief verslag blijven van de gebeurtenissen van het afgelopen jaar zonder meer. Programapunten etc. worden echter schriftelijk voorbereid en komen dan in de afdelingen en op de alg. vergadering.

In zake de vrijheid van debat, verzoekt de voorzitter de vergadering om te trachten de besprekingen in twee instanties te doen afloopen, wat mogelijk is na deze behoorlijke schriftelijke voorbereiding. De vergadering blijft souverain hiervan af te wijken.

De propaganda zal intensiever ter hand worden genomen, maar dit jaar kon het H. B. niet meer doen dan het deed, omdat het de handen al vol had met de uitvoering der positieve opdrachten van de Algemeene Vergadering.

De door de Algemeene Vergadering uitgestippelde en aangenomen richtlijnen voor het ziekenfondswezen moeten worden uitgevoerd door een aan haar verantwoordelijk lichaam d.w.z. het H. B., maar niet door een aan haar niet verantwoordelijk rapporteur. Wil men het anders, dan kan men daaraan alleen tegemoetkomen door een kleine wetswijziging. Doch overigens is het H. B. ongeveer unaniem van meening dat afdoening van zaken uitsluitend door het D. B. moet geschieden en dat de taak eener commissie zuiver adviseerend moet blijven.

Het H. B. beschouwt de richtlijnen voor het ziekenfondswezen als een beginselprogramma, waarmede het bij zijn programma van actie rekening moet houden. Hier en daar zijn die richtlijnen wel eens niet geheel uitvoerbaar, hetgeen met een voorbeeld wordt aangetoond.

Het H. B. stelt er prijs op het contact met ziekenfondsen en daaraan verbonden tandartsen te behouden; bij het opnieuw goedkeuren der contracten ieder jaar, kan het H. B. dan een invloed ten goede uitoefenen. Ter illustratie moge dienen, dat een ziekenfonds te Utrecht, dat voor eenige jaren een conflict had met de Mij. en waaraan een tandarts was verbonden, die geen lid was der Mij., thans van de sollicitanten eischt, dat zij lid zijn. Eveneens komt men geleidelijk tegemoet aan de wenschen der Mij. ten opzichte der controle.

Voor den invloed der Maatschappij acht de voorzitter het ten slotte gewenscht, dat zooveel mogelijk afgestudeerde collega's lid worden der Mij.

De heer Paerl betoogt nogmaals hoe noodzakelijk het is de eenmaal vastgestelde principes door te voeren in de ziekenfondsen, omdat juist door de ziekenfondsen het volk wordt bereikt en langs dien weg de tandheelkunde zal worden gepopulariseerd.

Blijken de richtlijnen zich niet geheel aan te passen aan de praktijk, dan verdient het aanbeveling de ziekenfondscommissie om een nieuw advies te vragen om tot herziening te geraken.

Om die reden bepleitte spr. dan ook dat de ziekenfondsrapporteur *tegenwoordig* zij bij de besprekingen — niet deze besprekingen *voert*. Voor het lid van het D. B., dat onderhandelt is dit praktisch, daar de rapporteur ter zake beter is ingewerkt, terwijl hij tegelijk de toestanden in het heele land leert kennen.

Aan de hand daarvan zou het wenschelijk zijn een nieuw rapport samen te stellen voor het H. B. en de Algemeene Vergadering.

De heer Smith informeert naar de werkwijze van den rapporteur voor ziekenfondswezen.

De heer Visser had in tweede instantie niet de bedoeling zich ertegen te verzetten, dat de heer Nord Thamsen het woord voerde, maar concludeerde uit die omstandigheid, dat het H. B. het antwoord niet voldoende had voorbereid. Mocht voor deze opmerking geen motief bestaan, dan neemt spr. zijn woorden dienaangaande terug, maar voor het overige handhaaft hij het gesprokene. De wensch van het afdeulingsbestuur is destijds van de groene tafel bevestigd en van den H. B. secretaris is daaromtrent een briefje ontvangen. Als men in deze vergadering geen mededeeling ontvangt, heeft men het recht

daarop terug te komen en is het niet voldoende te zeggen, dat het overwogen is, maar niet noodig werd geacht. Buiten het jaarverslag is er geen plaats waar men zich op de hoogte kan stellen van het werk en het beleid van het D. B. En wanneer eenerzijds het H. B. vertrouwen vraagt dan schenkt spr. dat gaarne, dankbaar voor de geconcentreerde werkwijze, maar anderzijds moet den leden dan ook gelegenheid worden gegeven dat beleid te beoordeelen om het zoo noodig in de toekomst te verbeteren.

De Voorzitter antwoordt op een inmiddels door den heer Van Eupen gestelde vraag, dat collega's, die als zij met ziekenfondsen in contact komen niet willen worden gedupeerd, zich terstond tot het H. B. moeten wenden. Het D. B. zal gaarne van zulke gevallen op de hoogte worden gesteld.

Van het werk van het H. B. vindt men steeds een kort verslag in het T. v. T. Besprekingen die de buitenwacht niet aangaan, vindt men daarin echter niet. Dat tekort kan worden aangevuld indien de afgevaardigden eener afdeeling hun bestuur volledig inlichten, welk systeem zoo uitstekend werkt in de afdeeling Gelderland.

Intusschen wil het H. B. den wenk van den heer Visser nogmaals bespreken, ofschoon het meent, dat die werkwijze niet geschikt is, omdat het verslag objectief moet blijven.

Ten opzichte van de advies-commissies meent het D. B., dat deze een meer theoretisch karakter moeten gaan dragen dan tot nu toe. Zij zullen werk genoeg krijgen, speciaal de ziekenfondscommissie, werk dat het H. B. niet kan verrichten. Maar het uitvoeren van opdrachten waarvoor richtlijnen zijn vastgesteld is niet de taak van een commissie, doch van het H. B. of D. B.

Omtrent de werkwijze van de C. T. V. kan worden opgemerkt, dat deze bezig is zich daadwerkelijk te organiseeren, doch eigenlijk nog niet aan den gang is.

Spreker dankt den heer Visser voor het vertrouwen in het H. B. door hem uitgesproken en verzekert, dat het H. B. door sterker centraliseeren zal trachten het werk zoo efficiënt mogelijk te maken.

De heer Paërl dient een motie in, mede onderteevend door de heeren R. Hamer en Kattenburg, luidende:

De Algemeene Vergadering van de Mij. t. B. d. Tandh. te

Groningen spreekt als haar meening uit dat het wenschelijk is de richtlijnen van de Maatschappij betreffende ziekenfondsen aan een hernieuwde bestudeering te onderwerpen, opdat het mogelijk worde een meer uniform standpunt in te nemen bij de onderhandelingen met ziekenfondsen.

De Voorzitter is van oordeel, dat zulk een motie eerst in de afdeulingsvergadering had moeten worden ingediend, want zij bevat een afkeuring van het tot nu toe gevolgde beleid. Het is de vraag of dit in zoo sterke mate is gemeend en of niet een hernieuwde bestudeering, zonder meer, wenschelijk wordt geacht. Die laatste meening deelt het H. B. ongetwijfeld, naar spr. vermoedt. Is dus alleen hernieuwde bestudeering gemeend, dan is spr. bereid dien wensch over te nemen.

Hierop verklaart de heer P a e r l, dat de voorstellers zich daarmee kunnen vereenigen.

De Voorzitter dankt de sprekers voor hun bijdragen en sluit deze discussie.

Aan de orde wordt gesteld:

12. *Voorstellen van het H. B. tot het organiseeren van voortgezet tandheelkundig onderwijs.* (Bijlage VII).

Met algemeene stemmen aangenomen.

5. *Benoeming van een verificatie-commissie.*

Nadat de vergadering heeft goedgevonden, dat de voorzitter de leden zal aanwijzen, worden als zoodanig benoemd de heeren Ekker, Henry en Maarseveen.

11. *Voorstellen van het H. B. betreffende het mondhygiënisch congres.* (Bijlage VI).

De Voorzitter doet mededeeling, dat collega Bruske, die tot secretaris van dit congres was benoemd, voor die functie heeft bedankt. De oorzaak is te vinden in het verschil in zienswijze tusschen

het H. B. en collega Bruske over den omvang en de begrooting van het congres. De voorstellen op de agenda zijn daarom van de congres-commissie, U via het H. B. voorgelegd. Het H. B. meent, dat het congres aldus kan worden verwerkelijk zonder een geestelijk of financieel fiasco. De gezindheid van de professie om zich hiervoor financieele offers te getroosten kan blijken uit het te houden referendum over de extra bijdrage. Wil het referendum die niet, dan acht het H. B. zich niet gerechtigd rechtstreeks het kapitaal van de Maatschappij aan te spreken, zooals noodig zal zijn.

De heer *Visser* stelt de vraag of de wijze waarop collega Bruske als secretaris-generaal is uitgetreden voldoende is toegelicht.

De heer *Holthaus* vindt het onjuist de ontvangsten van de Maatschappij en van de afdelingen in de begrooting te splitsen. De leden moeten zoowel een tekort in de Mij.-kas als in de afdelingskas aanzuiveren. Daarom noeme men in de begrooting slechts één totaal-bedrag.

Een som van *f* 1000 die volgens de toelichting van het kapitaal zal moeten worden genomen, moet aangezuiverd worden door contributie. Deze moet worden verhoogd en het is de vraag of vele afdeling bij machte zijn *f* 6.— per lid af te lossen. Het referendum zou derhalve volgens spr. ook over dit laatste moeten worden gehouden, ofschoon het nog beter ware alleen te spreken van één bedrag van *f* 3500.—

Verder is in deze begrooting sprake van *f* 100.— per afdeling per jaar, terwijl in het voorstel staat, dat het bedrag wordt omgeslagen per lid in evenredigheid met de sterkte der afdeling.

De heer *Berkenbosch Berends* vreest, dat de financieele lasten die den leden worden opgelegd, te zwaar zullen zijn. Bovendien slaat men de kosten om over alle leden gelijk, terwijl verschillende minder dan de normale contributie betalen.

De *Voorzitter* deelt naar aanleiding van de vraag van den heer *Visser* mede, dat het H. B. ernstig verschil van meening heeft met collega Bruske over de mogelijkheden zooeven genoemd, maar spr. wenscht bij afwezigheid van den heer Bruske zoo sober mogelijk in zijn mededeelingen te zijn. De heer Bruske ziet veel grootere moge-

lijkheden dan het H. B. en kan zich daarom met den voorgestelden opzet niet vereenigen. Daar de opponent niet aanwezig is, gaat het moeilijk het standpunt van het H. B. verder te motiveeren.

Voor het H. B. heeft de uitspraak van het referendum de betekenis, dat daarmee de zaak staat of valt. Formeel mag deze vergadering een besluit nemen om f 1000 te voteeren en om de afdelingen te verzoeken een bedrag ter beschikking te stellen, niet alle hetzelfde bedrag maar pondspondsgewijze omgeslagen. De afdelingen behouden het beschikkingsrecht over hun kas.

Spr. betoogt allermint dat het congres zal worden gehouden, zolang het referendum geen uitspraak heeft gedaan, waardoor *alle leden* hun gezindheid kunnen laten blijken. Doch in 1917 is reeds gebleken, dat de leden zelfs bij een aanzienlijke contributie-verhooging, de Maatschappij niet verlaten.

De heer Holthaus heeft nog geen antwoord op zijn vraag of aan het referendum om de contributie gedurende 2 jaar met f.5 te verhoogen, ook niet kan worden verbonden de vraag omtrent de afdracht van de afdelingen.

De Voorzitter verklaart, dat deze algemeene vergadering mag beslissen of f 1000 van het kapitaal zal worden afgenomen; dat behoeft niet per referendum. Doch wel is dit noodig indien de aanwezigen de afwezigen een extra last opleggen. De heer Holthaus wil echter blijkbaar een referendum over de totale kosten.

De heer Visser en z. i. velen met hem betreuren, dat collega Bruske, die in de Mij. een groot aanzien heeft en die door de Alg. Verg. tot secr.-generaal van het congres werd benoemd, reden heeft gevonden om te bedanken. Spr. stelde zijn vraag om den voorzitter gelegenheid te geven dit te motiveeren. Volgens den voorzitter betrof het verschil de uitgebreidheid en den financieelen opzet, hetwelk de leden der Mij. moeten uitmaken. Daarom juicht spr. een referendum toe. Maar aan den anderen kant heeft men iemand die zijn sporen op dit gebied heeft verdiend en meer dan eenig ander de buitenlandsche relaties onderhoudt, zeer van noode; men kan daarvan veel leeren. Zonder zijn medewerking zal men een Nederlandsch congres niet kunnen opvoeren tot het peil dat noodig is.

Spr. noemt als reden voor het bedanken van coll. Bruske dat hij

een andere opvatting had dan het H. B. omtrent de functie van secr.-generaal waartoe hij door een alg. vergadering was aangewezen. Wanneer een vergadering als conditie stelt, dat een bepaald persoon het secretariaat op zich neemt dan beteekent dit dat het zijn ideeën zullen zijn, die naar voren zullen komen. Daartoe moet men dien secretaris omringen met die menschen waarmee hij meent te kunnen samenwerken. De situatie is nu zoo, dat collega Bruske zitting krijgt in een commissie, waarin het geheele D. B. zit; *hij* is dus niet de man, maar de commissie doet het. Het zijn zijn plannen, maar misvormd door de commissie, die in behandeling komen. Misschien zijn die beter, maar dat blijft in het midden; de vergadering vormt zich echter geen meening omtrent de wenschen van collega Bruske.

Het is ook onregelmatig, dat men reeds bij voorbaat in de commissie een congres-voorzitter benoemt, waarmee de secretaris-generaal moet samenwerken. Waartoe benoemt men anders de secr.-generaal?

Derhalve heeft collega Bruske gemeend, als toch anderen het zoo-veel beter kunnen, en zoovelen om hem heen beslissingen nemen, te moeten terugtreden.

De heer *H o l t h a u s* trekt zijn opmerkingen in na de uiteenzetting van den voorzitter.

De *V o o r z i t t e r* acht beantwoording van den heer Visser buitengewoon moeilijk, omdat de heer Bruske niet aanwezig is — zelfs al weet deze, dat er over gesproken wordt. De heer Visser heeft bovendien het persoonlijk element in het debat gebracht; beantwoording daarvan in directen vorm is onmogelijk. Collega Bruske had grootere plannen dan dit H. B. en geen bestuur zou zich hebben veroorloofd, die zonder critiek naar de algemeene vergadering te brengen. De ingediende voorstellen van het H. B. kunnen door ieder worden gemendeerd. Het gaat echter niet aan, dat de vergadering moet kiezen tusschen een project dat het H. B. verwerpt en tusschen het project in den beschrijvingsbrief. Daarom zal spr. zich blijven onthouden van bestrijding van plannen die alleen in het bestuur of de commissie zijn geweest.

Het persoonlijk element grondt de heer Visser op de autoriteit van collega Bruske en zijn buitenlandsche relaties. De heeren Nord en Van Hasselt, die beiden internationale relaties hebben, waren echter ook tegen zijn plan.

Nu betwijfelt spr. zeer sterk of de vorige algemeene vergadering met de benoeming van coll. Bruske bedoeld heeft dat het congres alleen mogelijk is als hij secretaris is, met vrijwel plein pouvoir. Vergist spr. zich dan kan deze vergadering dit nog goed maken. De vergadering bedoelde blijkbaar het vormen van de plannen aan coll. Bruske op te dragen, maar die te onderwerpen aan de goedkeuring van het H. B., omdat immers uitgaven daarmee verbonden zijn. Het verschil tusschen de begrootingen van H. B. en Bruske loopt in de duizenden. Spr. neemt elke post over als daarvoor een motiveering is, maar alleen op het gevoel doet spr. dit niet met een post van f 4000 voor bureau. Daarmee kan men geen financieel plan verdedigen. Het is zeer te betreuren, dat coll. Bruske heeft bedankt, maar als de vergadering het wenscht kan het congres doorgaan, al werkt de heer Bruske niet mee.

Achtereenvolgens stelt de voorzitter de onderdeelen van het voorstel (blz. 431 T. v. T. 1927) aan de orde.

Punt a. wordt aangenomen.

Bij punt b. merkt de Voorzitter op, dat een garantiefonds wordt gevormd omdat niemand een nauwkeurige begrooting kan maken — ook die van het H. B. is een ruime taxatie. Maar er kunnen tegenvallers zijn. Men rekene, dat men het kwijt is.

Op de vraag van den heer Klinkhamer betreffende het garantiefonds antwoordt de Voorzitter, dat, wordt dit niet gebruikt, de algemeene vergadering over de bestemming kan beslissen.

Met een opmerking van den heer Göttlich om de bijdragen evenredig te reduceeren voor hen die minder dan de normale contributie betalen, zal de Voorzitter rekening houden.

Punten b. en e. worden daarna aangenomen.

Punt c.

De Voorzitter zegt, dat de souvereiniteit der afdelingen intact blijft en een afdeling geen verwijt treft als zij geen bijdrage kan beschikbaar stellen. Maar volgens inlichtingen hebben de meeste afd. een batig saldo.

De heer P a r m e t stelt de vraag of men de afdeelingen niet vrij kan laten in de bijdrage, omdat hier imperatief f 100 wordt voorgeschreven voor iedere afdeeling.

De Voorzitter verduidelijkt, dat hier geen gemiddelde van f 100 is bedoeld.

Punt c. wordt aangenomen.

Punten d. en f. worden aangenomen.

Het geheele voorstel wordt daarna met algemeene stemmen ongewijzigd aangenomen.

De heer P a e r l wenscht zijn spijt uit te drukken, dat de heer Bruske geen deel zal nemen aan het voorbereidende werk. Deze collega heeft n.l. het initiatief genomen en heeft veel moeite en tijd gegeven om het plan uit te werken. Niemand is onmisbaar, dus als het financieel mogelijk is, zal ook dit congres verder wel slagen, maar anderzijds mist men noode daarbij iemand als collega Bruske. Spr. verzoekt het H. B. daarom te trachten alsnog overeenstemming met dezen collega te krijgen en hoopt dat deze verdienstelijke man in eere zal worden hersteld.

De Voorzitter zal zich met het H. B. verheugen als de heer Bruske zijn bedankschrijven terugneemt.

De voorzitter van de congres-commissie vraagt evenwel, dat ieder die zich tot medewerking bereid verklaart, zal blijven zitten ook als het niet naar zijn zin gaat.

De heer S a l o m o n s deelt mede, dat de heer Bruske in zijn bedankschrijven zich heeft bereid verklaard in de congres-commissie zitting te blijven nemen, zonder de taak van organisator op zich te willen nemen.

De Voorzitter sluit de discussie en schorst te 12 uur de vergadering tot des morgens half tien.

OCHTENDVERGADERING OP ZATERDAG 2 JULI 1927.

Als de Voorzitter de vergadering des morgens te half tien opent is allereerst aan de orde:

6. *Afdeulingsverslagen.* (Bijlage II).

De heer Visser vindt de verslagen te beknopt en zou wenschen dat zij iets meer bevatten dan de gebruikelijke mededeelingen, opdat de leden zich een beeld konden vormen van hetgeen de afdeelingen in het maatschappelijk leven verrichten.

De Voorzitter geloof niet, dat de afdeelingen veel te berichten hebben en hoopt dat daartoe aanleiding zal zijn in de verslagen van het volgende jaar.

Onder dank voor het inzenden worden de verslagen voor kennisgeving aangenomen.

7. *Rapporten.*

a. C. T. V.

Voor kennisgeving aangenomen.

b. Commissie tot beheer van het Steunorgaan.

De heer Salomons spoort namens het H. B. de leden nogmaals aan te zorgen, dat ieder lid van de Mij. ook lid van het Steunorgaan is. Het H. B. wil dit lidmaatschap niet verplichtend stellen, omdat de onafhankelijkheid van het Steunorgaan zou verloren gaan en het orgaan verantwoording zou schuldig zijn aan de Algem. Vergadering of het H. B. van de Mij. en geheimhouding dan niet meer gewaarborgd is.

Het rapport wordt voor kennisgeving aangenomen.

c. Commissie voor het Jaarboekje.

De heer Buisman vindt opname van statistische gegevens omtrent gevestigde tandartsen wel wenschelijk, b.v. der laatste 10 jaar.

De heer Salomons beschikt niet over de noodige gegevens en beveelt zich aan die van coll. Buisman te ontvangen.

Het rapport wordt voor kennisgeving aangenomen.

d. Bibliotheek- en Museum-Commissie.

De heer Salomons deelt mede, dat de commissie hem een volledige catalogus heeft ter hand gesteld van de aanwezige boeken en tijdschriften en dat het de bedoeling is dezen zoo mogelijk te laten drukken.

De Voorzitter kan nog geen toezegging doen, dat er geld beschikbaar zal zijn voor het verspreiden van den catalogus. Men zal aanvankelijk te vreden moeten zijn met wellicht opname van dit belangrijke stuk werk in het T. v. T.

De heer Kattenburg herinnert aan een brief van het H. B. van verleden jaar aan de commissie, met de toezegging dat de noodige gelden zouden worden beschikbaar gesteld. Overigens mag het als bekend worden aangenomen, dat de commissie jaarlijks over f 100 kan beschikken, welk bedrag evenwel dit jaar niet automatisch in de begroting is opgenomen.

De Voorzitter zegt, dat in het vervolg op de begroting een totaalpost voor alle commissies zal moeten worden opgenomen, opdat men weet hoeveel beschikbaar is voor elk.

Voor het drukken van den catalogus geeft spr. geen toezegging. Wel kan onderzocht worden wat het kost.

Spr. dankt de commissie voor de vele moeite die zij heeft gedaan. (Applaus).

Het rapport wordt voor kennisgeving aangenomen.

e. Afgevaardigden naar 't alg. bestuur v. h. T. v. T.

De heer Salomons doet voorlezing van een bericht van den heer Sanders. In dit bericht deelt deze afgevaardigde mee, dat de afgevaardigden der Mij. ook dit jaar met belangstelling de werkzaamheden van het tijdschrift hebben gevolgd. Overigens kan worden verwezen naar het verslag op blz. 404 T. v. T. 1927.

De Voorzitter stelt voor de afgevaardigden mondeling dank te betuigen voor de moeite die zij zich hebben gegeven.

Aldus besloten.

f. Bemiddelingsbureau.

Voor kennisgeving aangenomen.

g. Incasso-bureau.

De Voorzitter dankt den heer Nord Thomson voor hetgeen hij voor de leden doet.

De heer Visser vindt het wenschelijk, dat de collegae aanbiedingen van practizijns om vorderingen te incasseeren zullen afwijzen en zich alleen tot bevoegde rechtskundigen zullen wenden.

De vraag mag gesteld worden of i. p. v. de bestaande centralisatie het niet beter zou zijn juristen te vinden in verschillende steden die werken als Mr. Nord Thomson. In groote plaatsen kan men dan een meer geconcentreerde actie voeren tegen onwillige betalers.

Wil men ook kleine vorderingen, die anders oninbaar zijn, incasseeren, dan moeten die en bloc door alle leden ter incasso worden gegeven en moet de Mij zich daarachter scharen. Dan kan men tot in laatste instantie vervolgen en de kosten pondsgewijze omslaan. Dit plan zou nader kunnen worden uitgewerkt.

De Voorzitter zal dit in het D. B. bespreken en hoopt, dat de heer Visser van advies zal dienen.

De heer Mr. Nord Thomson juicht de woorden van den heer Visser toe, maar wijst op de ontzaglijke kosten gepaard aan het binnenkrijgen van vorderingen, wat bezwaarlijk is als zij klein zijn. Die gevolgen zijn niet te overzien en de kosten komen er dikwijls niet eens uit.

Spr. verwacht van decentralisatie, welke de heer Visser bepleit, dat veel routine, ervaring en wetenschap niet zal worden verkregen, zooals thans wel het geval is. Er doen zich n.l. bij deze vorderingen tal van bijzondere problemen voor en op grond van de daarbij opgedane ervaring kan men concludeeren of men in een uitspraak zal berusten of in appèl zal gaan.

De idee van den heer Visser is wel uitvoerbaar; een advocaat mag

echter geen abonnement voor dit doel sluiten met cliënten. De Mij. kan evenwel een juridisch adviseur hebben tegen een jaarlijksch honorarium en kan de leden een bepaald bedrag laten betalen. Doch ook wanneer alle tandartsen gebruik zouden maken van het bureau zou er meer dan thans kunnen worden bereikt en zou het werk ook loonend zijn, terwijl de uitslag nu onbevredigend is. Alleen door uitbreiding kan het bureau blijven bestaan.

De heer *Berkenbosch Berends* is tegenstander van decentralisatie, zooals de heer *Visser* wenscht, daar hij bij ervaring weet hoe andere juristen die vorderingen behandelen. Spr. brengt hulde aan Mr. *Nord Thomson* voor de wijze waarop hij deze zaken afwerkt en die door zijn ondervinding in de tandheelkundige wereld gemakkelijker een dagvaarding maakt dan iemand die daarbuiten staat.

De *Voorzitter* zal geen beslissing doen nemen, doch zegt dat het punt de aandacht van het D. B. heeft.

8. *Verkiezing van een lid van de Commissie van Beheer van het Steunorgaan.*

De *Voorzitter* verzoekt de heeren *Pitsch*, *Hamer* en *Kattenburg* het stembureau te vormen. Na schriftelijke stemming blijkt, dat de heer *Bruske* is herkozen.

9. *Verkiezing van den Raad van Beroep. (Art. 60 H. R.)*

Het stembureau deelt mede, dat de heeren *Blauw*, van *Hasselt* en *Switters* zijn herkozen. Als plaatsvervangers zijn aangewezen de heeren *Buisman*, *Kocken* en *Sanders*.

Aan de benoemden zal kennis worden gegeven van hun verkiezing.

De *Voorzitter* dankt het bureau voor de moeite.

De *Voorzitter* stelt voor *Breda*, daarbij volgende het systeem om niet altijd de groote plaatsen op te zoeken, maar ook de kleinere in verschillende deelen van het land.

De heer *Parment* verzoekt namens *Gelderland* de jaarvergadering steeds in het centrum te houden, wat het bezoek ten goede komt.

Mej. Dullemond vindt de idee van den voorzitter praktischer. De kosten drukken anders steeds op één afdelingskas.

De heer Meihuizen stelt den Bosch voor, in dezelfde afdeling als Breda.

De Voorzitter is het niet eens met den heer Parmet en vreest dat vergaderen in een groote stad in het centrum het karakter van het samenkomen ook buiten de officieele vergadering zal doen verloren gaan.

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten in het Zuiden te vergaderen en nader uit te maken of het in Breda of den Bosch zal zijn.

13. *Ongevallen-polis voor tandartsen.*

Mej. Dullemond heeft reeds in de afdeling betoogd, dat het wel goed zou zijn, indien ook een vrouw in het H. B. zat — in de politiek zijn ook alle partijen vertegenwoordigd. Dan zouden de belangen der vrouwen bij deze polis niet vergeten zijn.

De heer Berkenbosch Berends stelt de vraag of opzegging van de polis ook een onderwerp van geschil vormt voor de arbitrage-commissie. Opzegging kan dikwijls in het nadeel der verzekerden zijn.

De Voorzitter antwoordt, dat de Mij geen partijen kent, doch alleen tandartsen. Is een vrouw capabel om mede te besturen dan kan zij evengoed in het H. B. worden gekozen.

Spr. veronderstelt, dat een verzekerings-maatschappij geen bezwaar zal maken om vrouwelijke collega's te verzekeren, alleen de premie zal wat hooger moeten zijn, omdat het aantal niet-werkdagen bij haar gewoonlijk grooter is en met bevalling rekening moet worden gehouden. Die punten kunnen nader met de verz.-Mij. worden besproken.

De heer Salomons zal het punt, dat de heer Berkenbosch Berends aanroert, met de verz.-maatschappij bespreken en gezien hare coulance zal zij dit wel aanvaarden.

De heer Mr. N o r d T h o m s o n zegt dat aan den geuiten wensch kan worden voldaan, indien zooals tegenwoordig gebruikelijk de clause wordt opgenomen, dat „geschillen zullen zijn al wat door een van beide partijen als zoodanig wordt beschouwd”.

De heer B u i s m a n informeert of ook besproken is de kwestie van het uitsluiten van kwade risico's door de verzekerings-maatschappijen, welk recht zij zich steeds voorbehouden. Vooral bij ziekte-verzekering komt dit voor.

De V o o r z i t t e r antwoordt, dat het niet-uitsluiten van kwade risico's alleen een hoogere premie zal meebrengen.

De heer P a e r l vraagt of een oplossing is gevonden voor het opnemen van hen, die nog eenige jaren een polis bij een andere maatschappij hebben loopen.

De heer S a l o m o n s zegt, dat blijkens inlichtingen, daaraan niets is te doen. Zij die met de acquisitie zijn belast, maken evenwel een notitie omtrent den datum van afloop en zorgen dat tijdig een nieuwe polis kan worden genomen. Loopt de polis bij dezelfde maatschappij, dan zal het bezwaar wel vervallen zijn.

De heer H o e k s e m a stelt de vraag of ook niet een afzonderlijke ongevallen-polis kan worden genomen. Inclusief ziekte is de polis n.l. erg duur.

Een tweede vraag is hoe het H. B. een contract kan sluiten als het niet weet of het de leden achter zich heeft. Het H. B. stelle zich daarvoor niet te veel voor. Spr. noemt als voorbeeld de Bond van Bedrijfs-autohouders, waar de leden ook niet deden wat het H. B. had afgesproken; de maatschappij heeft daarom voor 2 maanden het contract opgezegd. Daarmee vervallen al de opgesomde voordeelen. Heeft het H. B. onder de oogen gezien welke toestand dan ontstaat?

De heer S a l o m o n s verduidelijkt, dat het H. B. geen contract sluit en geen enkel risico loopt. De verz. Mij. is bereid met de leden persoonlijke contracten te sluiten. De Mij. verplicht zich alleen de Eerste Nederlandsche bij de leden te introduceeren. Maar doordien het een collectiviteit geldt, worden concessies verleend.

Elke Mij. heeft het recht van opzeggen. Bij een ongevallen-polis is dan niets verloren, (wel bij een levensverzekering); bij elke andere mij. kan zij worden voortgezet.

De heer Hoeksema wijst er op, dat in den beschrijvingsbrief machtiging wordt gevraagd een contract te sluiten.

De heer Salomons verklaart, dat dit een vergissing is. Overigens is in deze polis sprake van tijdelijke invaliditeit bij ziekte, hetgeen de premie niet veel hoger maakt dan alleen voor ongevallen. Wenscht men verzekering van blijvende invaliditeit bij ziekte dan wordt de premie eenige honderden procenten hoger; die is dus uitgeschakeld, maar zij blijft mogelijk in een aanvullingspolis.

De Voorzitter legt er den nadruk op, dat de contracten zuiver persoonlijk blijven, zonder garantie van het H. B.; het H. B. heeft, alleen met behulp van deskundige collega's en van deskundige concurrenten tegen elkaar, bestudeerd wat de beste verzekering zou zijn voor tandartsen.

De heer Visser geeft in overweging de verzekering niet op te langen termijn aan te gaan, althans in den aanvang.

De Voorzitter vermoedt, dat dit iets duurder zal zijn. Maar de Mij. is goed en solide. Het zal van haar optreden afhangen of men haar zal blijven propageeren.

De heer Mr. Nord Thomson stelt in het licht, dat men hier met een uiterst solide maatschappij te doen heeft en de tandartsen door de arbitrage-commissie medezeggenschap hebben. Verzekering op korten termijn zou derhalve verkeerd, doch ook duurder zijn. Hoe meer leden zich aansluiten, hoe coulanter die Mij. kan zijn.

De Voorzitter zegt toe, dat den leden hierover nog een circulaire zal bereiken.

Het voorstel van het H. B. wordt hierna aangenomen, waarop de Voorzitter de heeren Van der Molen en Mr. Nord Thomson bedankt voor de vele moeite die zij zich in deze hebben getroost. (Applaus).

10. *Behandeling concept statuten en huishoudelijk reglement.*
(T. v. T. Februari en Juni, Bijlagen IV en V).

De Voorzitter wenscht de hoofdpunten te behandelen genoemd op blz. 423 T. v. T. van Juni. (Bijlage V).

In deze vergadering is het niet noodig alle kleine onnauwkeurigheden uitvoerig te bespreken, omdat voor het verkrijgen van de Koninklijke goedkeuring alles van a tot z moet worden voorgelezen, wat nu niet kan; zoodat er gelegenheid is die redactie nog eens goed na te gaan.

Spr. vraagt verlof nog een toevoeging aan te brengen — bij wijze van uitzondering, omdat wijzigingen schriftelijk moeten worden voorbereid. — Door een misverstand is de meening van den heer Van Andel in de afdeling Utrecht niet tot zijn recht gekomen en deze stelde voor de mogelijkheid te scheppen dat iemand lid is van een afdeling in een andere dan waar zijn practijk is. Daarvoor stelde hij een dispensatiemogelijkheid voor, te verleen door het H. B.

Besloten wordt deze toevoeging toe te staan.

De Voorzitter vraagt verlof nog een toevoeging aan te brengen. Bij roeyement heeft men beroep op de vergadering, maar niet bij weigering om toegelaten te worden als lid — van de uitspraak der afdeling bestaat geen hooger beroep. Voor de weigering zouden principieele redenen kunnen bestaan, die het beleid van de Mij. betreffen. De candidaat behoort volgens het H. B. beroep te hebben op het H. B. Kan het H. B. zich niet met het besluit der afdeling vereenigen, dan kan het geschil aan de algemeene vergadering worden voorgelegd. Kan het H. B. zich er wel mee vereenigen, dan is dit laatste niet noodig.

Besloten wordt ook deze toevoeging op te nemen.

De heer Visser zou eveneens een toevoeging willen opgenomen zien en wel in art. 29. Geschillen tusschen leden van verschillende afdelingen worden beslist door beide afdelingsraden te samen. Voor een dergelijk geschil moeten dan 6 personen die zaak behandelen. Dat zou vereenvoudigd kunnen worden.

De vergadering besluit dit punt bij art. 29 te behandelen.

De heer *Hoeksema* geeft in overweging te bepalen, dat niemand lid van het H. B. kan worden alvorens hij 5 jaar lid is van de *Mij.*

De vergadering besluit dit punt bij art. 18 te behandelen.

Statuten.

De *Voorzitter* stelt aan de orde punt 1 van bijlage V, en zegt, dat het H. B. de wijziging van het boekjaar oorspronkelijk belangrijker heeft geacht dan zij is.

De heer *Parmet* meent dat indien het boekjaar 31 Dec. eindigt tegemoet kan worden gekomen aan den wensch in zake het jaarverslag; andere belangrijke verslagen kunnen dan ook in de afdeelingen worden besproken. Het bezwaar dat 5 maanden verlopen tot de algemeene vergadering is niet ernstig.

De heer *Salomons* is o.a. daarom voorstander van een boekjaar 1/5—30/4 omdat in Januari de werkzaamheden der commissies en afdelingen in een beginstadium zijn. Bij een wijziging van het boekjaar zou het jaarverslag een half jaar oud zijn als het werd uitgebracht.

Wil men een tijdige inzending van de verslagen, dan moet aan de bepaling van het boekjaar met 1 Mei, worden vastgekoppeld een reglementaire bepaling dat elke afdeeling verplicht is vóór een bepaalden datum hare jaarvergadering te houden. Thans heerscht daarin een chaos. Dit voorstel is eigenlijk van *Overijssel*.

De heer *Parmet* juicht die laatste oplossing toe.

De heer *Holthaus* kan uit het prae-advies niet zien of het H. B. er voor voelt het boekjaar te laten zooals het is.

De *Voorzitter* antwoordt dat er zoovele argumenten voor en tegen wijziging zijn ingebracht, dat het H. B. deze niet-principieele zaak aan de Algemeene Vergadering overlaat. Blijft het boekjaar gehandhaafd dan moeten eenige redactioneele wijzigingen dientengevolge in andere artikelen moeten worden aangebracht, daar met 1 Jan. rekening is gehouden. Daar evenwel de secretaris het dage-

lijksch werk moet afwikkelen en hij voor 1 Mei is, stelt spr. voor, dien datum als begin van het boekjaar te handhaven.

De heer K a y s e r vraagt of het mogelijk is, dat de afdelingen, indien zij in de 1e week van Mei moeten vergaderen volgens de Statuten, de noodige bescheiden tijdig bezitten. Z. i. is de tijd daarvoor te kort.

De heer S a l o m o n s antwoordt, dat indien het H. B. voor het einde van het boekjaar tijdig vergadert, het tijdsbestek tot de algemeene vergadering lang genoeg is om de belangrijkste voorstellen naar de afdelingen te sturen en deze daar verder te behandelen. Spr. garandeert tijdige inzending dier voorstellen.

De heer K a y s e r is overtuigd dat de afdelingsvergaderingen daardoor in belangrijkheid zullen winnen.

Bij meerderheid van stemmen besluit de vergadering het boekjaar te handhaven loopende van 1 Mei tot 30 April.

Punt II. De V o o r z i t t e r vreest dat een gevolg van het voorstel van Amsterdam zou kunnen zijn, het centraliseeren van vele D. B. leden in één plaats, terwijl zij nu uit verschillende deelen van het land afkomstig zijn. Bovendien worden thans die leden in overleg met het heele H. B. — dus het bestuur der heele maatschappij — aangewezen.

De heer P i t s c h maakt de opmerking, dat de voorzitter den indruk wekt alsof tot heden het D. B. was samengesteld op de wijze als het H. B. voorstelt. Het D. B. bestond evenwel slechts uit 3 leden en dus wordt het nu uitgebreid.

De V o o r z i t t e r merkt hiertegenover op, dat de in de statuten genoemde plaatsvervangers van het D. B. dit jaar regelmatig zijn uitgenoodigd de D. B. vergaderingen bij te wonen. Bovendien worden bij belangrijke zaken ook anderen — zelfs niet-bestuursleden — uitgenoodigd om advies te geven. Dat laatste kan gehandhaafd blijven.

Formeel heeft de heer Pitsch gelijk.

Het voorstel van het H. B. om het D. B. door en uit het Hoofdbestuur te kiezen, wordt met meerderheid van stemmen aangenomen.

Punt III. (stemmen door afgevaardigden). De Voorzitter ont-raadt namens het H. B. aanneming van dit voorstel.

De heer P a r m e t verdedigt het voorstel-Gelderland op grond van twee argumenten:

1e. een grooter aantal leden kan meespreken.

2e. door de groote verspreiding der leden, geeft de jaarvergade-ring geen zuiver beeld van de stemming in de Maatschappij.

Verplaatst men de kracht van de jaarvergadering naar die van de afdeeling, dan is er kans, dat meer leden over de voorstellen dis-cussieeren en meespreken; die vergadering wordt meer bezocht en kan de voorstellen grondiger behandelen dan een algemeene Mij-
vergadering.

Door het verspreid wonen der leden kan men hen moeilijk naar een jaarvergadering ver van hun woonplaats krijgen.

Het verwondert spr. dat de voorzitter na zijn woorden in Middel-burg en ook na zijn openingsrede van gisteravond de voorstellen van Gelderland onaannemelijk vindt.

De heer V i s s e r is het met 't H. B. eens, dat de alg. verg. aan belangrijkheid inboet als hier alleen mandatarissen stemmen. Ander-zijds voelt spr. het bezwaar van Gelderland. Doch om dit te onder-vangen moet de samenwerking tusschen de H. B. leden en hun afdee-
lingsbestuur inniger zijn. In wezen zijn de H. B. leden afgevaardigden der afdeelingen, welke zij in evenredig aantal vertegenwoordigen. Zoo komt de invloed van een afdeeling toch tot zijn recht en is die ook verwerkt in de voorstellen die de alg. verg. bereiken.

De heer P a r m e t voegt aan zijn woorden toe, dat indien de wijze van stemmen in de alg. verg. dezelfde blijft, en al bestaat er even-redige vertegenwoordiging in het H. B., het bezwaar blijft, dat een numeriek sterke afdeeling die gemakkelijk ter vergadering kan komen, haar wenschen altijd kan zien bevredigd. Het blijft een onrechtvaar-digheid dat de kleinere afdeelingen constant worden gehandicapt door de groote afstanden en minder bezoek.

De heer Berkenbosch Berends sluit zich bij de woorden van den heer Parmet aan en verbindt daaraan de opmerking, dat een goed bezochte afdeelvingsvergadering belangrijker is dan een goed bezochte algemeene vergadering. Niettegenstaande Gelderland de afdeeling is die het beste contact heeft met haar afgevaardigde voelt zij niettemin sterk voor het afgevaardigden-systeem.

De heer Kayser wijst er op, dat het hier om een heel systeem gaat. Wordt het eerste deel verworpen, dan vervalt verder het heele systeem, dat Gelderland zich voorstelde.

De Voorzitter vindt het vreemd, dat Gelderland hetwelk voorstander is van het afgevaardigden-systeem, de vergaderingen in het centrum wil doen houden, waar de groote plaatsen zijn welke groote afdeelingen zodoende volgens Gelderland hare meening kunnen doordrijven. Maar in de praktijk zijn daarvan geen belangrijke gevallen bekend. De groote afdeelingen hebben intusschen het recht om meer gewicht in de schaal te leggen en dus zouden zij ook bij het afgevaardigden-systeem pondspoudsgewijze een grooter aantal stemmen moeten hebben (meervoudig stemrecht).

Het bezwaar van het verleggen der voorbesprekingen naar de afdeelingen, welke bindende mandaten zullen geven aan haar afgevaardigden, is dat de eene afdeeling niet weet wat de meening van de andere is en men dus zonder die kennis een beslising moet nemen.

Spr. is het eens met den heer Visser, dat ieder H. B.-lid afgevaardigde is, maar tegelijk bestuurslid der afdeeling met adviseerende stem. In de bestuursvergadering moet hij het bestuur op de hoogte brengen.

Of de algemeene vergadering slechter zou bezocht worden bij het afgevaardigden-systeem zou, bij aanneming, moeten worden afgewacht. Maar evenzoo moet men afwachten of de afdeelvingsvergaderingen wel beter zouden worden bezocht.

Spr. ontraadt aanneming van het afgevaardigden-systeem.

De heer Visser had toen hij over de afdeelvingsafgevaardigden sprak niet de bedoeling iemand een verwijt te maken indien hij niet op de bestuursvergadering kwam. Het gaat alleen om de vraag of zij in het H. B. het recht hebben hun eigen opinie te vertolken, dan wel de opvatting van de afdeeling weergeven. De voorzitter zou goed

doen steeds te informeeren welke meening zij ter vergadering vertolken, want enkelen hebben hieromtrent een afwijkende opinie. Spr. is van oordeel, dat in het H. B. de meening der afdeeling naar voren moet worden gebracht.

De Voorzitter gelooft niet dat hieromtrent iets kan worden vastgelegd. De afdeeling kan daarvoor een afgevaardigde kiezen die objectiviteit betracht.

Het voorstel-Gelderland (afgevaardigden-systeem) wordt met meerderheid van stemmen verworpen.

Punt IV. — De Voorzitter zou alleen tot afschaffen van de boete willen geraken als een overgrootte meerderheid zich daarvoor uitsprekt. Het is beter die zaak nog eens in de afdeelingen te bespreken.

De Mij. heeft thans een sterker middel dan de boete n.l. als collega's geen lid der Maatschappij *kunnen* worden, kunnen zij ook geen lid worden van een der andere vereenigingen.

Op dit oogenblik zou het D. B. de boete willen handhaven. In elk geval wordt het Bindend Besluit over 2 jaar aan een referendum onderworpen; dan kan men zich beter daarover uitspreken.

De heer Visser herinnert aan een verzoek van Amsterdam om nogmaals advies in te winnen of inderdaad de boetebepaling kan worden toegepast. Want blijkt dit onmogelijk, dan is het beter de boete te laten vervallen. Amsterdam heeft nog geen antwoord ontvangen.

De Voorzitter geeft de toezegging, dat dit punt nader onder de oogen zal worden gezien.

De heer Mr. Nord Thomson is ingelicht, dat de vraag positief kan worden beantwoord.

De heer Salomons gelooft, dat afschaffing van de boete de voorkeur zou verdienen. Maar de bepaling is ingesteld met het oog op het ziekenfondswezen en in verband met de samenwerking op dit gebied met de Mij. van Geneeskunst. Een van de voorwaarden voor

die samenwerking is, dat de Mij. maatregelen bezit die de leden dwingen zich aan bepaalde besluiten te houden; dus niet door ethischen, maar door moreelen dwang.

Blijkt zooals de juridisch adviseur zegt toepassing der boete mogelijk, dan kan het aan de prudentie van het H. B. worden overgelaten die maatregel in het uiterste geval te hanteeren, ofschoon spr. be- treurt, dat die bepaling noodig is.

Bij meerderheid van stemmen wordt besloten de boetebepaling te handhaven.

Punt V.

De heer V i s s e r zou het wel wenschelijk vinden iets in de Statuten vast te leggen aangaande het Steunorgaan b.v. „De Maatschappij be- vordert het instellen en instandhouden van een stichting genaamd Steunorgaan”. Men constateert dan het bestaan.

De heer Mr. N o r d T h o m s o n antwoordt, dat zulks wel mogelijk maar niet noodig is. Het valt onder art. 2, sub e.: alle verdere wettige middelen. Het is eigenlijk geen speciaal tandheelkundige stichting. Het is een vakverenigingsbelang. De Mij. is ook wel een vak- vereniging, maar zij houdt meer de beroepsbelangen in het oog en niet de gevallen, waarbij het Steunorgaan moet ingrijpen. Het opnemen in de Statuten maakt de zaak noodeloos moeilijk.

De V o o r z i t t e r ontraadt om de zaak gecompliceerd te maken. Opneming in de Statuten doet de noodzakelijkheid ontstaan dat het steunfonds verantwoording schuldig is aan de Mij. De leden zullen het erover eens zijn, dat de gelden van het fonds nooit onderdeel mogen zijn van de Mij.-gelden, daar anders rekening en verantwoording moet worden afgelegd. Daarvoor zijn deze aangelegenheden van te delicaten aard. Dus is de vorm van een stichting noodig, waarbij de beheerders als goede menschen moeten handelen met de middelen van het fonds. Staat het fonds los van de Mij., dan kunnen geen administratieve moeilijkheden rijzen als de Mij. eens in minder gunstige omstandig- heden verkeert. De voorkeur wordt daarom gegeven aan een per- soneele unie. Praktisch komt het toch op hetzelfde neer.

De heer Visser is het volkomen met den voorzitter eens, maar meent toch dat het goed zou zijn de stichting hier of daar in de Statuten door de Mij. te doen erkennen. Bij de redactie, die spr. zoo-even heeft gegeven is de unie zoo los, dat voor noodzakelijkheid van financieele verantwoording geen vrees bestaat. Alleen de moreele verantwoordelijkheid wordt vastgelegd.

De Voorzitter zegt, dat ook de congressen en het tijdschrift niet meer in de Statuten zijn opgenomen. Evenmin behoeft het Steunfonds daar vermeld te worden; men is dan gevrijwaard voor juridische complicaties. In het Huishoudelijk Reglement kan iets ervan worden opgenomen; dat geeft wat meer band.

In stemming wordt gebracht:

1. het Steunorgaan wordt een afzonderlijke stichting.

Met meerderheid van stemmen aangenomen.

2. de band tusschen Mij. en deze afzonderlijke stichting moet zijn een zuiver persoonlijke; de middelen daarvoor moeten worden gevonden in de Statuten van de Stichting.

Met meerderheid van stemmen aangenomen.

Punt VI.

De Voorzitter meent, dat het desorganiseerend zou werken indien ingeval van geschillen tusschen het D. B. en een advies-commissie het geschil moest worden onderworpen aan het H. B. of de algemeene vergadering. De commissies moeten zuiver adviseerend blijven. Het spreekt vanzelf, dat als het H. B. afwijkt van het advies van een commissie, dat een onderwerp speciaal heeft bestudeerd, het zeer sterke gronden daarvoor moet hebben. De algemeene vergadering behoudt trouwens altijd het recht te vragen waarom van een advies is afgeweken. Met houde steeds in het oog, dat de uitvoering van beslissingen is gelegd in handen van het bestuur en niet van een adviseerende commissie.

Als een commissie deskundig is, meer dan het H. B. of het D. B. ten opzichte van een bepaald onderwerp, dan is het niet mogelijk haar advies, vrucht van maandenlange studie, in enkele uren uit elkaar te rafelen en is dit wel het geval, dan moet zij weg, want dan kent zij het niet.

De Mij. heeft het H. B. gekozen als bestuurders en dezen hebben tot hulp advies-commissies ingesteld, niet als gelijkgerechtigd H. B.-lichaam.

De heer Pitsch merkt op, dat het niet gaat om een advies van een commissie, maar om afwijking van een door een commissie opgesteld werkprogram, dat door de Algemeene Vergadering is goedgekeurd. Ingeval van afwijking alleen wenscht de commissie te worden gehoord.

De Voorzitter antwoordt, dat als men zich houdt aan hetgeen er lettelijk in het voorstel staat, Amsterdam gelijk heeft. Maar men stelt toch iets raars voor, als het H. B. indien het wil afwijken van een door de alg. verg. aangenomen besluit, de advies-commissie noodig heeft.

De moeilijkheid nu ligt in het woord „program”. Bevat dit concrete punten, dan moet het H. B. die uitvoeren, zonder nader advies van een commissie; de alg. verg. tikt het H. B. anders op de vingers. Bevat het program vage zinnen en het H. B. moet een richting kiezen, dan zal het tusschen twee alg. vergaderingen zelf een richting kiezen. Het H. B. zal daarbij zeker de betrokken commissie hooren, maar dit bindend voorschrijven is onnoodig en lijkt op een motie van wantrouwen. Daarom wil het H. B. dit voorstel niet aanvaarden.

De heer Visser stelt op den voorgrond, dat het hoofdzakelijk gaat om een innig contact tusschen H. B. en studie-commissie. Wanneer collega's in een commissie veel tijd en moeite ten koste leggen aan bestudeering van een bepaald onderwerp, dan behooren zij in staat te worden gesteld van de materie op de hoogte te blijven. Indien zij de ervaring uit de praktijk niet kunnen verwerken, heeft men niets aan hun advies. Moet dus het beleid van het H. B. afwijken van wat eerst de meening der commissie en later van de alg. vergadering was, dan is het logisch die collega's te kennen, waarom zij steeds op de hoogte moeten blijven. Het is eigenlijk geen goede toestand, indien dit laatste niet het geval is, hetgeen is voorgekomen.

Spr. erkent niet het bezwaar van den voorzitter tegen het kennen van een studie-commissie, als het H. B. van een door de alg. verg. vastgelegd program wil afwijken. Om concrete punten gaat het daarbij niet, doch om onderwerpen waarover afwijkende meeningen kunnen

bestaan. Het spreekt vanzelf, dat de deskundigen, die zooveel tijd aan bestudeering hebben gegeven, dan eerst worden gehoord. Vastleggen hiervan in de Statuten beteekent geen motie van wantrouwen.

De Voorzitter leest ter verduidelijking nog eens de toelichting van Amsterdam en vervolgt, dat indien het D. B. van een werkprogram afwijkt, het bij de volgende alg. verg. een uiteenzetting der redenen zal moeten geven met de vraag die afwijking van lastgeving goed of af te keuren. Daarvoor is geen nader advies van een commissie noodig. Is de zaak zeer gecompliceerd, dan zal het H. B. niet tegen de lastgeving ingaan zonder zich zooveel mogelijk te dekken en advies van een commissie te vragen.

Het bezwaar is, dat de commissie door het H. B. benoemd voor hulp in bepaalde aangelegenheden, het recht zou krijgen om te worden gehoord; het Hoofdbestuur gaat toch zijn gang als het met de commissie niet eens is. Het voorschrijven daarvan in de statuten beschouwt het H. B. als motie van wantrouwen in zijn capaciteit of goede gezindheid. Geeft een commissie van groote deskundigheid blijk, dan is het zonderling als het H. B. daarvan geen dankbaar gebruik maakt. Zou het H. B. het herhaaldelijk niet eens zijn met haar adviezen, dan zal het H. B. wel een andere commissie benoemen.

De heer Salomons beschouwt nog even den praktischen kant. Werkprogramma's bereiken deze vergadering, nadat een commissie die heeft ontworpen en zij 't H. B. hebben gepasseerd; het zijn dan projecten van het H. B. als gevolg van besprekingen tusschen H. B. en commissie. Nu kan geen H. B. het aangenaam vinden, als het om bepaalde redenen een kleine wijziging moet maken, dat het nogmaals de commissie *moet* hooren, al zal zij dit wellicht wel doen. Dit wekt een gevoel van wantrouwen op, al heeft Amsterdam dit niet zoo sterk bedoeld.

De heer Visser protesteert tegen die uitlating. Een andere kwestie is, dat een D. B. hoe goed ook, zich niet mag opwerpen als deskundig op elk gebied. Misschien zijn er menschen die het op een bepaald punt beter weten dan het D. B. Nu wordt het D. B. een preadviseerend lichaam voor het H. B. en Amsterdam vraagt in dergelijke belangrijke kwesties een ander preadvies dan van het D. B.

De Voorzitter antwoordt, dat het D. B. soms een voorstel zal moeten formuleren, erkennende de waarde van een speciaal advies, maar rekening houdende met andere factoren buiten het terrein der commissie of adviezen van andere commissies. Wellicht zal daardoor het advies dier commissie niet zoo sterk kunnen wegen.

Het voorstel-Amsterdam in zake den invloed der commissie wordt met meerderheid van stemmen verworpen.

Punt VII.

De heer Visser legt de verklaring af, dat de afdeeling bij nadere beschouwing der redactie, de wijziging overbodig vindt.

Dit punt vervalt.

De Voorzitter constateert, dat de hoofdzaken thans zijn behandeld, doch dat de tijd, die nog over is, niet toereikend is om statuten en reglement volledig te behandelen. Voor de koninklijke goedkeuring is het zelfs noodig, dat de statuten van a tot z worden voorgelezen.

Om die redenen zou het aanbeveling verdienen de behandeling van de artikelen uit te stellen tot een tijdstip, dat spr. nog niet durft noemen — misschien wordt een buitengewone algemeene vergadering gehouden, waarbij ook de Statuten ter sprake kunnen komen. Wellicht dat het H. B. dan intusschen de amendementen opnieuw kan beschouwen en het oordeel der afdeelingen vragen.

Spr. stelt dus uitstel voor, in het uiterste geval tot de volgende algemeene vergadering.

Wordt dit aangenomen, dan vraagt spr. de vrijheid, voorzoover de Ned. wet dit toelaat, om het bestuur der Mij. te doen zijn als vastgelegd in de wijzigingen.

Aldus wordt met algemeene stemmen besloten. De verdere behandeling wordt uitgesteld.

15. *Rondvraag.*

De heer Visser heeft herhaaldelijk in deze vergadering het woord gevoerd, niet zoozeer als persoon, maar als spreekbuis van de afdee-

ling Amsterdam. Ten onrechte zou men daaruit concludeeren, dat hier oppositie wordt gevoerd tegen het bestuur; integendeel apprecieert Amsterdam — en ook spr. persoonlijk — de werkwijze van het tegenwoordige bestuur en de wijze waarop het grondige wijzigingen heeft tot stand gebracht. Spr. brengt namens Amsterdam en zichzelf dank aan het H. B. en in het bijzonder aan den voorzitter voor zijn beleid in het H. B. en voor zijn leiding van deze vergadering. (Luid applaus).

De heer *Klinkhamer* heeft in deze vergadering niets omtrent de onbevoegde uitoefening gehoord en zou het wel goed vinden, indien het H. B. had medegedeeld of voorbereidende maatregelen voor de toekomst waren genomen. Spr. informeert naar de plannen van het H. B.

Volgens sprekers inzicht moet het niet blijven bij de thans gevolgde bestrijding, doch moet men ook strijden tegen: malpraxis, onbehoorlijke reclamemakerij (niet alleen door tandartsen), te buiten gaan van bevoegdheid, het voeren van misleidende titels, etc. De vraag is of het niet wenschelijk ware een actie te voeren tegen medici, die zich tandarts noemen; tandarts is immers een wettelijke titel. Dat alles kan door een commissie van actie of verweer onder de oogen worden gezien. De Mij. maakt veel werk van het populariseeren der tandheelkunde en het ziekenfondswezen, maar te weinig van de gevaren, die het vak bedreigen en welke ver strekkende gevolgen kunnen hebben voor de jonge tandartsen. Het werk zal moeten worden gedaan door een persoonlijkheid, die daarvoor behoorlijk wordt gehonoreerd. Als de vergadering een uitspraak doet, zou het H. B. dit onderwerp nader kunnen uitwerken.

Een tweede vraag betreft Oost-Indië. Is het geen tijd, vraagt spr., de tandartsen in Oost- en West-Indië te vereenigen en daar afdelingen van de Mij. te maken, met vertegenwoordigers in Nederland. Collega *Eilerts de Haan* heeft al veel voor de Indische collega's gedaan en hun belangen behartigd en het wordt dus tijd, dat de Mij. zich met hem in verbinding stelt.

De heer *Paerl* informeert of er voortgang wordt gemaakt met de uitvoering van de wet op de tandheelkundigen.

Verder is gebleken, dat collega's nog werk laten maken door z.g. tandheelkundigen, wien vermoedelijk het diploma, hetwelk zij te

kwader trouw hebben verkregen, zal worden ontnomen. Spr. zal die kwestie in Amsterdam ter sprake brengen, maar meende dat ook het H. B. in het algemeen daaraan aandacht kon wijden.

De heer Van der Bilt vraagt of het den voorzitter als lid der Staatscommissie mogelijk is mede te deelen hoever die commissie is gekomen met de revisie der uitgereikte vergunningen aan de technikers en wanneer zij met haar werk gereed is.

De Voorzitter antwoordt den heer Klinkhamer, dat gevallen van malpraxis binnenkort zullen vallen onder de wet van tucht. Wordt door deze wet een raad van tucht ingesteld, dan zullen wellicht niet veel gevallen worden behandeld; niet omdat zij er niet zijn, maar omdat de officieuse raden van tucht n.l. van de afdelingen, met dezen of genen collega, wien men niets kan bewijzen, eens gaat praten en hem kan bewegen verandering te brengen in zijn wijze van handelen, opdat de noodzakelijkheid niet zal ontstaan de aandacht van den Raad van Tucht op hem te vestigen. Dat werkt preventief. Zelfs een berisping en publicatie in de dagbladen is reeds een zware straf.

De overige wenken in zake bestrijding der onbevoegde uitoefening zal het H. B. in zich opnemen.

Naar een aansluiting met de Indische collega's kan worden gestreefd. In art. 2b der Statuten is reeds Oost-Indië genoemd, maar omtrent West-Indië kan niet dezelfde toezegging worden gedaan.

Naar verluidt, zal de Staatscommissie, waarop de heeren Paerl en van der Bilt doelen, wel zeer spoedig gereed zijn. Men kan slechts vermoeden, dat de Minister niet sterk zal afwijken van het te geven advies.

Met de opmerking van den heer Göttlich zal rekening worden gehouden.

Of men oud-tandheekkundigen werk zal geven, is een kwestie van menschelijke gezindheid; er zijn tallozen, die nog nooit van hun bevoegdheid zelfs gebruik hebben gemaakt. Men moet dus in deze de beslissing aan de leden laten.

De Voorzitter dankt thans alle leden voor hunne bijdragen in deze algemeene vergadering en wijst er op, dat de kracht van de Mij. ligt in de toewijding van alle leden zonder uitzondering. Door den wil en de wenschen van de leden en door idealisme in Uw vak,

zal het H. B. kunnen verwezenlijken hetgeen de Mij. geschikt acht voor de professie.

De heer Salomons deelt nog in antwoord op de vraag van den heer Klinkhamer wat gedaan wordt voor de bestrijding der onbevoegden, mede, dat als overgangsmaatregel klachten over onbevoegde uitoefening der Tandheelkunde, worden doorgezonden aan Dr. Terburg, hoofdinspecteur van de volksgezondheid. In sommige gevallen wordt daarop antwoord ontvangen, in andere niet. In de toekomst zal het zoo moeten gaan, dat klachten worden aangebracht bij de officieele regeeringsambtenaren. De Mij. moet controleeren of daaraan gevolg wordt gegeven. Gebeurt dit niet dan zal de Mij. moeten zorgen dat er wel aandacht aan wordt gewijd.

De heer Krijn Verhoeven voelt zich aan het eind van deze eerste vergadering die door den heer Bakker is geleid gedrongen mede namens de geheele vergadering den voorzitter dank te zeggen voor de aangename wijze waarop hij deze bijeenkomst heeft gepresideerd. Spr. hoopt, dat de Mij. nog jaren van dit presidium zal mogen genieten. (Langdurig applaus).

De Voorzitter dankt de heeren Visser en Verhoeven, op wier vriendschappelijke samenwerking spr. prijs stelt, voor hun waardevolle woorden.

De vergadering wordt te ongeveer 1 uur gesloten.
